оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана

№ 279 (13595)
1971 оной ноябриин 25, четверг

Сэн 2 мүнгэн

Партиин уласхоорондын бүхы ажал ябуулгань Советскэ Союзай экономическа, политическэ ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалай хэлбэришэгүй хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ түшэглэнэ. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые бүхы талаарнь амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ СССР-эй уласхоорондын байдалые, нэрэ хүндые улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ, уласхоорондын асуудалнуудаар манай ороной үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ, капитализмтай һөриһон экономическа мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые түйлаха хэрэгтэ тон шухала удха шанартай байна.

(КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоолһоо).

Советскэ Союзай Коммунис партиин ентральна Комитедэй Пленум тухай ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

КСС-эй Центральна Комитедэй Пленум 1971 оной нояб-да хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлбэ.

артиин XXIV съездһээ хойшо КПСС-эй ЦК-гай бэе-уласхоорондын ажал ябуулга тухай» КПСС-эй ЦК-ральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэһэн тушаа үгэ хэлэлгэдэ Украинын компартиин нэгэдэхи секретарь нүхэр П. Е. ШЕЛЕСТ, КПСС-эй ско горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. В. ГРИ-КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь В. РОМАНОВ, КПСС-эй Татарай обкомой нэгэдэхи рь нүхэр Ф. А. ТАБЕЕВ, Казахстанай компартиин нэгэдэхи секретарь нүхэр Д. А. КУНАЕВ, КПСС-эй радска обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. С. КУЛИ-, Белоруссиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр П. М. МАШЕРОВ, Куйбышев хотын М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ мотоор бүтээдэг заводой фрезеровщик нүхэр И. П. КУДИНОВ, СССР-эй оборонын министр нүхэр А. А. ГРЕЧКО, СССР-эй Наукануудай академиин Дэлхэйн экономикын ба уласхоорондын харилсаануудай институдай директор нүхэр Н. Н. ИНОЗЕМЦЕВ, Латвиин компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр А. Э. ВОСС, Узбекистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр Ш. Р. РАШИДОВ гэгшэд хабаадаа.

«Партиин XXIV съездһээ хойшо КПСС-эй ЦК-гай бэелүүлһэн уласхоорондын ажал ябуулга тухай» нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэһэн элидхэл тушаа тогтоолые КПСС-эй ЦК-гай Пленум нэгэн дуугаар баталан абаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидадаар нүхэр М. С. Соломенцевые Пленум һунгаа.

Ондоо хүдэлмэридэ ороһонтойнь дашарамдуулан, нүхэр М. С. Соломенцевые КПСС-эй ЦК-гай секретарнин уялгаһаа Пленум сүлөөлбэ.

Энээгээр ЦК-гай Пленум хүдэлмэрээ дүүргээ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА ШАЛГАЛТЫН КОМИССИДА

КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин заседани ноябриин 23-да болобо.

Партиин XXIV съездһээ хойшо комиссиин эрхилһэн хүдэлмэри тухайда КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ф. Сизов мэдээсээ.

КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин 1972 оной тэнгһээ урагша хэхэ хүдэлмэриин түсэб заседани дээрэ зүбшэгдэжэ баталагдаа.

(ТАСС).

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДҺЭЭ ХОЙШО КПСС-эй ЦК-гай ЭЛҮҮЛҺЭН УЛАСХООРОНДЫН АЖАЛ ЯБУУЛГА ТУХАЙ

71 ОНОЙ НОЯБРИИН 23-да КПСС-эй ЦК-гай ПЛЕНУМЭЙ БАТАЛАН АБАҺАН ТОГТООЛ

XXIV съездһээ хойшо Комитедэй бэелүүлһэн дын ажал ябуулга тухай ЦК-гай Генеральна секре- Л. И. Брежневэй элидхэ- соносожо, зүбшэн хэл- хараалһан гадаадын- программые бодото үүлхын тула ЦК-гай По- хэһэн хүдэлмэрине нэгэн р һайшаана, бүрин дэм-

, Советскэ правительствын баримталан бэелүүлжэ иальна ондо ондоо бай- гүрэнүүдэй амгалан илсан оршохо хараа бодол баримталха ябадалтай хо- дуулан, дэлхэйн хэрэ- ветскэ Союзай ехэ нэрэ ган, империализмда эсэр- шууд сохилто хэдэг, рево- сүлөөлэлтын хүдэлөөе ленинскэ гадаадын полити- измын, түрүү үзэл суртал- хүсэнүүдэй уласхоорондын хэн батадхалгада туһа уласхоорондын оршон бай- дуудай эб найрамдалта, байдалай аша туһада ху- рэгтэ горитойгоор нүлөөл-

социалис хани холбоон, дэл ба амгалан байдал орилготой сэхэ шууд поли- уласхоорондын политикада шухала нүхэсэл болоно.

Политбюрогой тааруу ха- Пленум бүрин һайшаа- итад ба Дүтын Зүүн зүг- риалис ээзрхэг түримхэй аюултай гуламтануудые бадалда, Индостандахи зү- хёмороое эбэй гуримаар һаруулгада туһа хүргэхэ, — дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ ехэ райондохи эб найрам- үлгүй байдал бэхижүүлхэ тэрэнэй ябуулгануудые рин һайшаана. СССР Египет, СССР Инди хоёрой хоо- договорнууд эб найрамдал оронгдын аюулгүй байдал хэрэгтэ ехэ удха шанар-

ха ондо ондоо байгуулам- рэнүүдтэй амгалан ёһоор оршолгын гол ёһо бэелүүл- ой ябуулгануудые Пле- ана.

сагай уласхоорондын ха- ай гол асуудалнуудай идхэхэ—Европодохи түг- байдал зөөлэрүүлхэ, Ев- онуудэй амгалан ёһоор ха- шохо ба али али талада туһатай харилсаа холбоо гол ёһонуудые саашадаа зорилгоор ЦК-гай Полит- эрхилһэн ажал ябуулгые дэрөөр сэгнэнэ.

асуудалнуудаар, түбхын политическэ талаар, үн- соо шэнэ, бүри дээдэ хэм- праһан совет-француз ха- саашанхи хүгжэлтэ энэ шиидхэхэ хэрэгтэ горитой болоно.

ба ФРГ-гэй, ПНР болон хоорондын договорнуудые тон һаяар эсэслэн батална, дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр тогтоһон хилэнүүдэй, тэрэ тоодо ГДР ФРГ хоёрой хоорондохи хилын, хубилгагдашагүйе мэдэрһэнэй үндэһөөр, адли тэгшэ эрхэтэй, бэеэ даадаг байлгын, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэхэ үедөө хүсэ хэрэглэлгэһээ арсалгын гол ёһонуудые үндэһэ болгон, тус түбиин бүхы гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаае заһаруулан һайжаруулха зорилгоор энэ үе соо бэелүүлэгдэһэн шэнэ ябуулганууд эндэ дайнай үүдхэгдэхэ аюулые бүрин зайсуулхаар оршон байдал Европодо хангаха хэрэгтэ нилээд удха шанартай байгаа.

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангалгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ зүблөө ойрын сагта зарлаха тухай социалис оронуудай оруулһан дурадхалай улам ехээр дэмжэгдэдэг боложо байһые ЦК-гай Пленум шухалада тоолоно. США-гай ба Канадын хабаадалгатайгаар Европын зүблөө зарлалга Европо түбидэ бата бэхи эб найрамдал хангаха ябадалда ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Энэ дурадхалые Франциин, ФРГ-гэй, Финляндиин, Канадын ба бусад оронуудай правительстванууд дэмжээд байна.

Съездһээ хойшо үнгэрһэн үе соо манай парти аха дүү партинуудтай хамта социалис хани холбоо улам нягтаруулхын, энээндэ хамжан ороһон оронуудай хоорондын түгэс бүрин, тэгшэ эрхэтэ хани нэгэдэл хүгжөөхэ ба гүнзэгырүүлхэ, социалис ёһоной экономическа холбоо барисаа гүнзэгырүүлхэ, уласхоорондын оршом соо аха дүү түрэнүүдэй үгэеэ ойлголсоһон ябуулга хангахын тула ехэ хүдэлмэри хээ гэжэ Пленум тэмдэглэнэ. Социалис оронуудай хани нэгэдэл хадаа дэлхэйн капитализмда эсэргүү гол хүсэн, мүнөө сагай сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй түгэлдэр түшэг тулгуури байһан юм, байнашье. Дэлхэйн социалис байгуулалтын хүсэ нүлөөе бүхы аргаар бэхижүүлхэ, социалис гүрэнүүдэй саашанхи эмхидхэл хангаха, тэдээнтэй хани барисаа, харилсаа холбоое улам хүгжөөхэ гээшэ интернациональна уялгамнай, уласхоорондымнай политикын гол зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ КПСС тоолоно.

Нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Франци, Югослави, Венгри, Болгари ба Германиин Демократическа Республикада ошолго, Крымдэ ФРГ-гэй канцлертай тэрэнэй уулзаһан ушар, нүхэр Н. В. Подгорнын— Вьетнамай Демократическа Республикада, Египедэй Араб Республикада, нүхэр А. Н. Косыгинай—Алжир, Канада ба Кубын Республикада албанай хэрэгээр ошолго, Политбюрогой гэшүүдэй, Политбюрогой гэшүүдтэ кандидадуудай, ЦК-гай секретарьнарай, СССР-эй Верховно Соведэй делегацинуудай, Совет правительственна делегацинуудай албанай хэрэгээр аян-

шалганууд, гадаадын оронуудай гүрэнэй ба парламентска ажал ябуулагшадтай, партинуудай, ниитын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон бусад түлөөлэгшэдтэй уулзалганууд ба ондоошье янзын харилсаа холбоон XXIV съездын гадаадын-политическэ программа бэелүүлхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай байгаа гэжэ Пленум тусхайлан тэмдэглэнэ.

Хитадай Арадай Республикатай харилсаанай талаар XXIV съездын тодорхойлһон хараа бодолые Политбюро сэхэ шууд баримталан бэелүүлдэг гэжэ Пленум тэмдэглэнэ, мүн энээнтэй холбоотой тодорхой асуудалнуудые шиидхэхэдээ Политбюрогой баримталдаг хараа бодолые бүрин зүбшөөжэ байһанаа элирхэйлнэ.

XXIV съездын гадаадын-политическэ программые саашадаа сэхэ шууд хүтэлбэри болгохыень ЦК-гай Политбюродо Пленум даалгана. Энэ программа бэелүүлгэ СССР-тэ коммунизм, бусад социалис оронуудта социализм байгуулха гадаадын оршон байдал улам һайжаруулха, бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдалай найдамтай арга нүхэсэл хангаха зорилготой.

Уласхоорондын политикын талаар саашадаа бэелүүлэгдэхэ тодорхой зорилгонууд тушаа Политбюрогой элидхэл дотор найруулагдаһан дурадхалнуудые Пленум бүрин дэмжэнэ.

Аха дүү коммунис партинууд, демократическа олониитын үргэн олон түлөөлэгшэд КПСС-эй ба Советскэ правительствын уласхоорондын ажал ябуулгые һайшаана, дэмжэнэ, эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө, арадуудай хоорондын харилсаа холбооной түлөө, тэрэшэлэн империалис түримхэй ябуулгын гуламтануудые усадхахын түлөө тэмсэлдэ энэ ябуулгын ехэ удха шанартай байһые онсолон дурдана гэжэ Пленум ханангяар тэмдэглэнэ.

КПСС-эй уласхоорондым политикатай холбоотой даалгабаринуудые дүүргэлтэ болгохын тула партийна органуудай, гүрэнэй эмхи зургаануудай нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулһыень Пленум тэмдэглээд, энэ талаар саашадаа бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудай хэмжээн ба шэнжэнь тэдэнэй бүхы ажал ябуулгые саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулха эрилтэ табина гээд тоолоно.

XXIV съездын гадаадын-политическэ программа бэелүүлхын түлөө партиин саашанхи тэмсэлһээ уламжалан, уласхоорондын оршом соо ябуулагдадаг үзэл сурталай тэмсэлэй үүргэ улам ехэ боложо байнхай гэжэ Пленум тусхайлан тэмдэглэнэ. Ажал ябуулгынь хэм хэмжээе, аша үрые бүри ехэ болгохо, империалис номнолдо эсэргүү, марксизм-ленинизмын дайсадта эсэргүү тэмсэлдэ манай ороной аша туһые, социализмын, бүхы коммунис хүдэлөөнэй аша туһые эдэбхитэйгээр аршалан хамгаалха шухала байһанда гадаадын-политическэ, суртал бодолой, пропагандис зургаануудай анхаралые Пленум хандуулна.

Буржуазна үзэл сурталда эсэргүү тэмсэл саашадаа бүри эрид шангаар ябуулха, совет хүнүүдые марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ шухала гэжэ Пленум тоолоно.

Партиин уласхоорондын бүхы ажал ябуулгань Советскэ Союзай экономическа, политическэ ба өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалай хэлбэришэгүй хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ түшэглэнэ. Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые бүхы талаарнь амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ СССР-эй уласхоорондын байдалые, нэрэ хүндые улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ, уласхоорондын асуудалнуудаар манай ороной үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ, капитализмтай һөриһон экономическа мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые түйлаха хэрэгтэ тон шухала удха шанартай байна.

КПСС-эй ЦК-гай гадаадын-политическэ хараа бодолые бүхы коммунистнууд, бүхы совет арад һайн ойлгоно, нэгэ һаналтайгаар дэмжэнэ гэжэ Пленум ханангяар тэмдэглэнэ. КПСС-эй бүхы уласхоорондын политикын гол хүсэниинь энээнһээ эшэ үндэһэтэй.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИ

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сесси ноябриин 24-дэ Москвада нээгдэбэ.

Кремлиин Ехэ ордондо, СССР-эй Верховно Соведэй заседанинуудай зал соо үглөөнэй 10 часта СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй заседани нээгдээ. Заседание Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. П. Шитиков** нээбэ.

Кремль соо, СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай заседаниин залда, үглөөнэй 10 часта Национальностьнуудай Соведэй заседани нээгдээ. Заседание Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **Я. С. Насриддинова** нээбэ. (ТАСС).

***

Кремлиин Ехэ ордондо, СССР-эй Верховно Соведэй заседанинуудай зал соо, үглөөнэй 11 часта СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй гурбадахи сессиин Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани эхилээ.

Нүхэд **Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, В. В. Щербицкий, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев** гэгшэдые депутадууд ба айлшад хүл дээрээ байжа, нэрьемэ удаан альга ташалгаар угтаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **А. П. Шитиков** хоёр палатын хамтын заседание нээбэ.

(ТАСС).

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ОРДЕНТО МЕХАНИЗАТОР

Ехэ-Хүдэриин клубта хүн зон олоороо сугларанхай. Забһарай үедэ эндэ бүлэг бүлэгөөрөө сугларһан хүнүүд согтой зугаа дэлгэжэ хүхилдэнэд. Колхозой ажалшад юһэ һарын туршада хэһэн ажал хүдэлмэриеэ согсолжо, саашанхи зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдэһэн байна. «Дружба» колхозой хүдэлмэрилэгшэд энэ хугасаада һайнаар ажаллажа, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гүрэндэ һү, мяха, үндэгэ, нооһо, ороохо таряа худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ шадаба. Мүн таряа хуряалгада ажахы доторoo эрхимлэһэн механизаторнуудта үнэтэ бэлэгүүд болон Хүндэлэлэй грамотануудые барюулаа.

Энэ жэлэй таряа хуряалгада үнинэй дүй дүршэл ехэтэй механизатор Д. Т. Гумпылов ажахы дотороо шалгаран гараа. Таряа хуряалгада Дашижап Тапхаевич үглөө эртэһээ һүниин тэн болотор комбайнаа жолоодожо, хамта дээрээ 1006 гектар таряа сабшажа, баал болгоһон байна. Иимэ ехэ үрэ дүн тэндэхи нэгэшье комбайнер түйлаагүй юм.

Энэ нүхэрнай гушаад онһоо эхилжэ булад хүлэг жолоодоһон алдартай юм. Талын «корабльда» 1962 онһоо хүдэлнэ. Дашижап Тапхаевич ямаршье ажал хэхэдээ тэрээндээ оролдосотойгоор хандадаг заншалтай. Мүн хоёр хүбүүдынь эсэгынгээ харгыгаар ошожо, мүнөө түрэл колхоздоо механизаторнуудаар хүдэлжэ байна.

Дашижап Тапхаевич Гумпылов Эхэ ороноо хархис фашистнуудһаа сүлөөлхын тулада хэдэн жэлэй туршада дайнда ябаһан түүхэтэй. Дайлалдажа ябахадаа олоншье дайсадые хюдаһан, өөрөөшье шуһаяа адхаһан байна.

Үрөөһэн хүлгүй болоһон сэрэгшэ Дашижап жэл тухай госпитальдо эмшэлүүлһэнэй удаа түрэл нютагаа бусажа ерээ һэн. Дайнай һүүлшын хүшэр жэлнүүдтэ Гумпылов өөрынгөө дураар тракторта һуугаа бэлэй. Протезтэй хүлөөрөө педаль гэшхэхэдээ хоёр нюдэдһөөнь нёлбоһон дуһалхадал гэгшэ һэн. Өөрынгөө үсэдөөр Дашижап Тапхаевич шархатаһан хүлөө дадхаажа, дахинаа булад хүлэгтөө батаар мордохо шадабаритай болоһон юм. Энэ нүхэрнай мүнөөшье болотор түрэл колхозойнгоо таряалан дээрэ трактор, комбайнаа жолоодожо, ажалша бэрхэ хүнэй тоодо ябана ха юм даа.

«Ажал гээшэ ёһотой жаргал» гэжэ хүдэлмэришэ зон үнэн зүрхэнһөө хэлэдэг гээшэ ааб даа. Ажалдаа амжалта түйлаһанайнь түлөө правительствамнай Дашижап Тапхаевичые «Ажалай Улаан Тугай» орденоор шагнаа һэн.

А. СУРМАЧ.

Хяагтын аймаг.

ТҮРҮҮ ҺУУРИЯА АЛДАНАГҮЙ

Аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Үдын совхозой түрүүшүүл Ешима Банзаргашеева, Вера Хлюпина гэгшэд эрхимлэжэ ябаһаар.

Баянголой фермын һаалишан Е. Банзаргашеева үнгэрһэн 10 һарада үнеэн бүриһөө 2454 килограмм һү һаагаа. Тиихэдэ Баруун-Хасууртайн һаалишан Вера Хлюпина үнеэн бүриһөө 2470 килограмм һү һаанхай. Мүн энэ отделениин һаалишан Камиля Канзафарова үнеэн бүриһөө 2395 килограмм, Накья Зайнуллина 2421 килограмм һү һаажа абаа.

Совхозой һаалишад үбэлэй зургаан һарада үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха гэһэн Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой һаалиин фермын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлтэй танилсаад байхадаа, үбэлэй һарануудта 1000 килограмм һү абаха гэжэ шиидэбэ.

Мүнөө түрүү зэргээ алдаагүй Үдын совхозой һаалишад жэлэй дүүрэтэр үшөө ехэ амжалта түйлахаар ажаллажа байнхай.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хори.

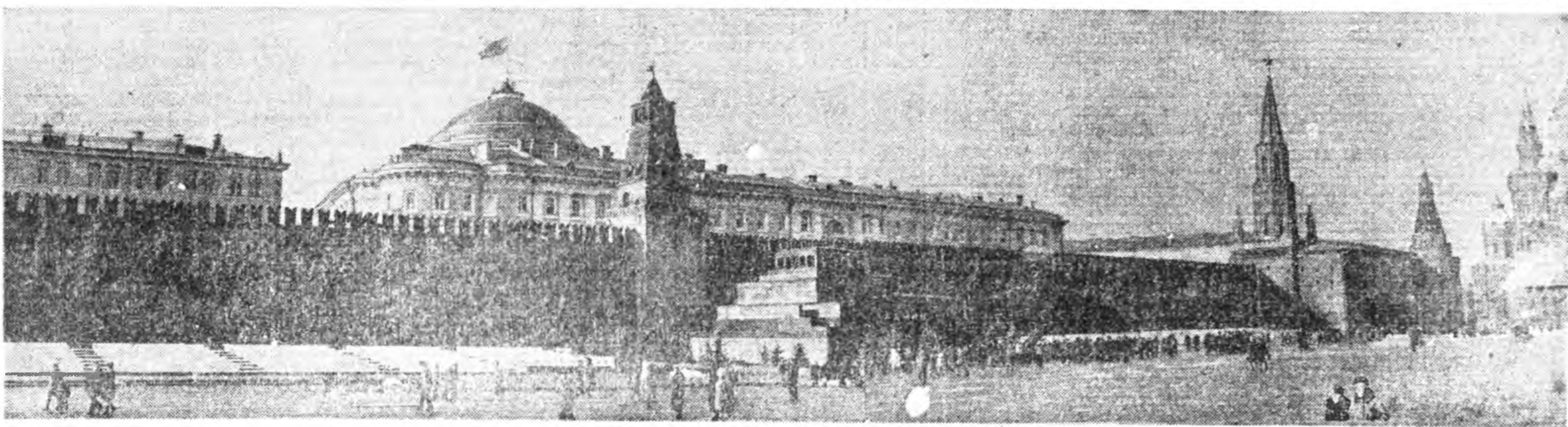

МОСКВА. Улаан талмай.

ТРЕПЕТОВЭЙ фото.
ТАСС-ай фотохронико.

КОМСОМОЛДО—САГ ҮРГЭЛЖЫН ПАРТИЙНА АНХАРАЛ

«Коммунизмын залуу байгуулагшадаар парти омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Өөһэдынгөө политическэ дүй дүршэл, экономикын болон соёлой байгуулалтын асуудалнуудые шиидхэхэ, залуушуулай үзэл сурталай хүмүүжүүлгые хүтэлбэрилхэ дүй дүршэл шэнэ үетэндэ дамжуулан үгэхэ, өөһэдынгөө эсэгэнэрэй хэрэг, агуусхэ Ленинэй хэрэг тэдэнэй эрхимээр үргэлжэлүүлхын тулада бүхы юумэ хэхэ гээшэ манай уялга мүн» гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо заагаа һэн.

Энэ даабариень дүүргэлтэ болгон, парткомууд, партийна эхин организацинууд һүүлэй үедэ комсомолой хүдэлмэридэ анхаралаа табидаг, саг үргэлжэ туһалдаг боложо байна. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ комсомол залуушуул эдэбхитэйгээр хабаадуулагдана.

Манай республикын промышленностиин, барилгын, транспортын предприятинуудта 80 гара мянган, хүдөө ажахыда 12 мянга гаран комсомолшууд болон залуушуул хүдэлнэ. Колхоз болон совхозуудта 1400 һаалишад, 800 гаран хонишод, 550 мал адуулагшад, 3500 гаран залуу механизаторнууд ажаллана.

Ажал хүдэлмэридэ залуушуулые эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала онол арганудай нэгэн гэбэл, комсомол-залуушуулай үйлэдбэриин коллективүүдые байгуулга болоно. Мүнөө үедэ республика доторнай 1200 гаран иимэ коллективүүд, тэрэ тоодо һү һаалиин 75 фермэ, 100 хонишодой бригада ажаллана. Жэл бүри үбһэ, ургаса хуряалгын үедэ комсомол залуушуулай бригада, звено, агрегадууд хүдэлдэг. Гансахан энэ жэлдэ үбһэ хуряалга дээрэ 500-гаад звено, комбайнай 732 агрегат хүдэлжэ гараа. Тэдэнэй олонхинь һайн амжалтануудые туйлана.

Бэшүүрэй аймагай Хёлгын совхозой Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ МТФ, Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой комсомол залуушуулай һү һаалиин фермынхид һайнаар ажаллана. ЛВРЗ-гэй вагон хабсаралгын цехэй Владимир Земзеровэй, локомотивна депогой Чимит Цыреновэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд коллективээ суурхана. Авиационно заводой Олег Кудряшовой хүтэлбэрилдэг бригадынхид табан жэлэй түсэб 3,5 жэлдэ дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаад, мүнөө 1972 оной түсэбөөр ажаллажа байнхай.

Научно-техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө, алмалта арьбалалтын түлөө тэмсэлдэ комсомолшууд эдэбхитэйгээр оролсоно. Залуушуулһаа гансахан энэ жэлдэ 2 мянгаад урлан парижуулгын дурадхалнууд орожо, 1,6 миллион түхэриг алмаха арга олгоо.

Залуушуулые ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мэргэжэл мэргэжэлээрнь үнгэргэгдэдэг конкурснууд, слёт болон зүблөөнүүд һайн нүлөө үзүүлнэ. Байгша ондо нооһо хайшалагшадай, токарьнуудай, слесарьнүүдэй, фрезеровщигуудай, жолоошодой, модошодой конкурснууд үнгэргэгдэһэн байна. Комсомолой олон эмхи һайн һайхан үнэтэ үүсхэл гаргана.

Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой комсомолшуудай үүсхэлээр 2 мянга гаран комсомол залуушуул мал ажал дээрэ хүдэлхэеэ ошобо. Сэлэнгын аймагай Ноёхоной дунда һургуули дүүргэгшэдэй уряалаар арбадахи класс дүүргэһэн 1500 гаран хүбүүд, басагад түрэл колхоз болон совхозуудтаа хүдэлхөөр үлөө. Комсомолой габшагай барилгануудта ажаллахаар байгша оной түрүүшын хахадта 1250 комсомол залуушуул эльгээгдээ.

Һуралсадаг залуушуулай ажалай хүмүүжүүлгэ һайжарна. Жэл бүри һурагшадай үйлэдбэриин 300 гаран бригада хүдөөдэ ажаллана. Энэ жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта 315 иимэ бригада хүдэлһэн байна. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада студентнүүдэй барилгын отрядууд 5,7 миллион түхэригэй хүдэлмэри бүтээбэ.

Гэхэтэй хамта залуушуулые хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэхэн дутагдал бии гэжэ тэмдэглэлтэй. Энэ шухала асуудалда олохон партийна комитедүүд, партийна эхин организацинууд анхаралаа багаар табина.

Республикадамнай залуушуулай үйлэдбэриин коллективүүд үсөөн, бии байгаашадынь эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ хэмжээнүүд абтанагүй. Мүнөө промышленна предприяти, барилга дээрэ залуушуулай өөройдоол 400 бригада, участок, халаан хүдэлнэ. Республикын колхоз, совхозуудта мүнөө 4 мянга гаран фермэ, бригада, отаранууд тоологдоно. Тэдэ комсомол залуушуулай коллективүүд гэхэдэ, һү һаалиин 75 фермэ, хонишодой 73 бригада болоно. Хүдөөгэй комсомолой организацинууд, нэн түрүүндэ Кабанскын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын, Бэшүүрэй аймагуудта шубуу, гахай үсхэбэрилхэ хэрэг шефтээ абанагүй.

ВЛКСМ-эй обком, райкомууд ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта элдэб мэргэжэлээр конкурс, мүрысөөнүүдые үнгэргэдэг болоо. Тэд энээндэнь үсөөн залуушуул хабаадалсана.

Хяагтын, Баргажанай, Хэжэнгын болон бусад зарим аймагуудай партийна организацинууд алмалта арьбалалтын түлөө тэмсэлдэ комсомолой эмхинүүдые һулаар хабаадуулна. Эдэ аймагуудта «Комсомолой прожекторэй» районно штабууд хангалтагүйгөөр хүдэлнэ, олохон предприяти болон барилгын талмайнуудта, колхоз болон совхозуудта тэрэнэй пост болон штабууд байгуулагдаагүй байһаар.

Партийна комитедүүд, партийна эхин организацинууд юһэдэхи табан жэлэй түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ комсомол залуушуулые эдэбхитэйгээр элсүүлхэ ёһотой. Энээнэй тулада үйлэдбэриин участогуудаар комсомол залуушуулай коллективүүдые—халаан, фермэ, бригада, участогуудые байгуулха шухала. Гадна хүдэлмэришэн бүхэн өөрын уялгатай байха зэргэтэй. Тэрээн соогоо һарынгаа, жэлэй, табан жэлэй түсэб хэзээдэ дүүргэхэеэ тодорхойлхо болоно.

Залуушуулые үзэл сурталай талаар хүмүүжүүлгэдэ партийна организацинууд саг үргэлжэ анхарха болоно. Һуралсалай үнгэрһэн жэлдэ комсомольскэ гэгээрэлэй системэдэ 913 кружок, семинарнууд хүдэлжэ, 30-аад мянган комсомолшууд һуралсаһан байгаа. Энэ жэлдэ 476 кружок, семинар, һургуулинууд эмхидхэгдэжэ, 20 гара мянган комсомолшууд һаралсажа эхилээ. Диилэнхи олонхидынь эрдэм номтой, дүй дүршэлтэй пропагандистнар—коммунистнар, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд хүтэлбэрилнэ. Прибайкалиин, Хориин, Бэшүүрэй аймагуудта комсомолшуудай политическэ һуралсал эмхитэйгээр ябана.

Харин Зэдын, Яруунын, Түнхэнэй ба бусад зарим аймагуудта энэ талаар ехэ дутагдалтай. Зорилго юуб гэбэл, эдэ дутагдалнуудые дары усадхаха. Комсомолой политһуралсалай кружок, семинарнуудта хэшээлынь үндэр хэмжээндэ, удха түгэлдэрөөр үнгэргэхэ хэрэг болоно. Комсомол залуушуул КПСС-эй түүхын ба теориин асуудалнуудые, партиин XXIV съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалха уялгатай.

ВЛКСМ-эй олохон комитедүүд залуушуулай дунда политическэ хүдэлмэри һонирхолтойгоор, элдэб онол арга хэрэглэн ябуулдаг боложо байна. Авиационно заводой, нарин сэмбын фабрикын, Оймороой, Яруунын совхозуудай комсомольско эмхинүүд һонирхолтой үдэшэнүүдые, политическэ мэдээсэл, ленинскэ уншалга болон хэшээлнүүдые үнгэргэнэ. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ клуб, соёлой байшангууд, библиотекэнүүд эдэбхитэйгээр оролсоно.

Тэд хаа хаанагүй иимэ гэхын аргагүй. Хориин, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта залуушуулда зорюулагдаһан лекци, элидхэлнүүд үсөөн уншагдана, шухала асуудалнуудаар политическэ мэдээсэл саг дороо болоногүй.

Эдэ үдэрнүүдтэ республикын комсомолой организацинуудаар тоосоото һунгалтын суглаанууд дүүрүүтэй боложо байна. Олон залуу коммунистнууд, бэлэдхэлтэй комсомолшууд хүтэлбэрилхы органуудта һунгагдаба. Суглаан дээрэ хэлэгдэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудые, ороһон дурадхалнуудые согсолжо, тэрэниие бэелүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые ВЛКСМ-эй комитедүүд, райкомууд хараалха зэргэтэй.

Һаяшаг партиин областной комитет ВЛКСМ-эй обкомой хүдэлмэри тухай тоосоое зүбшэн хэлсэбэ. Областной комсомолой организациин ажал хүдэлмэридэ бии байһан ехэхэн дутагдалнууд элирүүлэгдээ, тэдэниие дары усадхаха эрилтэ ВЛКСМ-эй обкомдо, райкомуудта табигдаба.

Гадна комсомолые партийна талаар хүтэлбэрилгэ һайжаруулхыень партиин райкомуудые, партийна организацинуудые КПСС-эй обком уялгалаа.

Комсомолой хүдэлмэридэ саг үргэлжэ анхаржа, бодото туһаламжа үзүүлжэ байха гээшэ булта партийна организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно.

Б. Н. АЮРОВ,
КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин таһагые даагшын орлогшо.

ПОЛИТИЧЕСКЭ ҺУРАЛСАЛ

ШЭНЭ УНИВЕРСИТЕТ

Ниитын эрдэм шудалха арадай шэнэ университет КПСС-эй Хориин райкомой дэргэдэ эмхидхэгдээ. Тус университет гурбан факультедһээ бүридэнэ.

Хуули ёһо шудалха факультедтэ гол түлэб профсоюзуудай райком болон месткомуудай, нүхэрэй сүүдүүдэй түрүүлэгшэнэр, арадай дружинануудай командирнууд һуралсаха байна. Энэ факультедые аймагай арадай сүүдэй түрүүлэгшэ Е. Б. Цырендоржиев хүтэлбэрилнэ.

Аймагай соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд культурын факультедтэ орожо, өөрынгөө эрдэм мэдэрэл, мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ аргатай болобо. Аймгүйсэдкомой культурын таһагые даагша С. В. Ертагаева тус факультедэй хүтэлбэрилэгшөөр баталагданхай.

Гурбадахи факультедтэ абтаашад хадаа экономикын эрдэм шудалха ёһотой хүнүүд болоно. Совхозуудай ахамад мэргэжэлтэд гэһэн тушаал даажа байһан зоотехнигүүд, агрономууд, врачнар, бухгалтернууд болон экономистнууд энэ факультедэй гол һурагшадынь байха зэргэтэй. Тус факультедые даагшань аймагай Соведэй гүйсэдкомой ку[…]хын управлениин начальник Ц. Ч. Баль[…]

КПСС-эй райкомой бюрогой тусхай шиид[…] университедэй али нэгэ факультедэй һур[…]лон баталагдаһан мэргэжэлтэ бүхэн гурб[…] туршада һураад байхадаа, һуралсалай үед[…]хаар хараалагдаһан программые дүүрэн у[…]раха аргатай болоно.

Ниитын эрдэм шудалха арадай универ[…] хэшээл һара соо нэгэ дахин найман час у[…]хөөр түсэблэгдэнхэй. Иигэжэ энэ универ[…] һурахаар зориһон аймагай арадай ажа[…] соёл культурын эдэбхитэдэй 100 гаран т[…]шэд ноябриин 19-дэ түрүүшынгээ лекц[…] шагнаба.

Университедэй лекторнүүдээр аймагай […] совет болон ажахын органуудай хүтэлбэри[…] дунда һургуулинуудай багшанар томило[…] Тиихэдэ республикын ниислэлһээ эрдэмтэд[…]хай мэргэжэлтэдые лекци уншахыень, сем[…] хэшээл үнгэргэхыень уриха байна.

МАНАЙ К[…]

КОММУНИСТ Владимир Васильевич Шишкин Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой түрүү машинистнүүдэй нэгэн болоно. Тэрэ пассажирска поезд жолоодон хүтэлбэрилдэг. Тэрэнэй хүдэлдэг колонно «Партиин XXIV съездын нэрэмжэтэ колонно» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Социалис мүрысөөндэ нүхэр Шишкинэй бригада түрүү һуури эзэлжэ ябана. Тэдэ урда һарада 38,5 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаа.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

ГАЗАРАЙ ЭЗЭН

Цыдендоржи Будаевич совхозой түб ошожо хэрэгээ бүтээһэндээ сэдьхэлээ ханаНги. Хонхоло ошохо автомашинын кабина соо жолоошонтой зэргэлшэнхэй, һониноо хөөрэлдэн, гэр тээшээ табилуулна. Аягын фермэ үнгэрөөд ябатараа, нэгэ юумэндэ һанаата болоһондол жолоошондоо автомашинаяа байлгахыень дурадхаба.

— Үгы, Цыдендоржи ахай, юун тиимэ хэрэг болоод, сагаан талада бууха гээ юмта? Хотон хүрэтэр үшөө 5—6 модон болохол. Хүлеэхэм гү?

— Яба, яба, хүбүүн, бишни нэгэ хэды болохоб. Ябагаар галдяад хүрэнэ бэзэб. Зай, һайн даа, баяртай,—гэЭд, харгын хонхосог хобоогой эрье дээрэ һуужа, тамхяа татаба. Хотонһоо урагшаа нэмжыһэн Аягын сабшалан намарайнгаа шаргал боро хүнжэл нэмэринхэй. Цыдендоржи Будаевич энэ газарые одоол табан хурган шэнгеэр мэдэхэ даа. Эндэ эсэгынь бууса байһан, өөрынь тоонто, хүлыень шоройдуулһан, гарыень ганзагада хүргэһэн газар ха юм. Эндээл ерэхэдээ наһанайнь ябадал сэдьхэлдэнь һубарин дурсагдадаг.

Цыдендоржи Будаевич 60 һайса гараһан, пенсионер хүн. Тэд эндэ бууһан хэрэгынь ондоол даа. Үсэгэлдэр механизаторнуудай Аягын фермэһээ шэбхэ зөөжэ байхадань, сабшалангай урда захын хотогор соо һубарюулан, хэдэн тэргэ буулгаад, тараажархихыень тэрэ хэлэһэн байгаа, Тэрэнээ шалгахаяа өөрөө ерээ бшуу.

5 жэлэй урда эмх[…]һэн Бодонгуудай с[…] сабшалан һайжа[…] ургасыень дээшэлүү[…] жээлэй һайн баазат[…]хо тухай ехэ хөө[…] болоо бэлэй. Дүрш[…]тэй, амаралтада […] үбгэдые конторо[…] залуушуулдаа шад[…] дамжуулжа, энэ то[…] хэрэгтэ туһалхыень […] юм. Үбгэдшье ар[…] Тингэжэ Ц. Б. Д[…] Ц. Ц. Цибудеев, Э. […]жицыренов, Б.-М. С[…]жиев, А. Э. Эрдынее[…] Будажапов гэгшэд […]нуудые даажа абаа һ[…] рүүшын үедэ хүшэр[…]гаа. Сабшалангай т[…]борнойлхо, тэрээн […]шүдэтэй каток ябуу[…]бэрлэхэ, үтэгжүүлх[…] горхондоо хаалта […] сөөрэмүүдые тогтоо[…]тэ горитойхон оролд[…]гадаг байгаа. Тиг[…] жэлэй ошохо бүри […]лангайнь ургаса һай[…] гектарай 19,5 центнер[…] абтадаг болоо. Бай[…]до совхоз бүхыдөө […] центнер үбһэ абах[…] 19,5 мянган центне[…] хуряагаа.

Цыдендоржи Бу[…] энэ жэл 60 гектар саб[…] дээрэһээ гектарай 45 […]нер үбһэ хуряажа […] бшуу. Тингэжэ бүхыд[…] центнер үбһэ абаха т[…] аяар 2727 центнертэ х[…]

Тэрэ бодолгото боло[…]хилһаар, үрэжэлтэ д[…] һарабшалан шэртэнэ.

Д. ТОГОШ[…]

Бэшүүрэй аймаг.

ШҮҮМЖЭЛЭЛТЭЙГӨӨР ҮНГЭРӨӨ

Профсоюзай ажабайдал

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин профсоюзай районно конференци һаяхан болобо.

Профсоюзай ээлжээтэ конференциие түмэр замшад муу бэшэ амжалта туйлажа угтаа гэжэ райпрофсоюзай түрүүлэгшын тоосоото элидхэл соо тэмдэглэгдэбэ. Слюдянка—Петровско завод хоорондо электровозууд ябадаг болоо. 1971 ондо ашаа тээлгэ нёдондонойхиһоо 7,8 процентээр нэмээ. Вагонуудай бүтээсэ 1,2 процентээр, локомотивуудай бүтээсэ 4,5 процентээр дээшэлээ. Социалис мүрысөөндэ 11074 хүн хабаадалсажа, юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Гэхэтэй хамта отделениин профсоюзна организацинуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии тэһэн шүүмжэлэл конференци дээрэ гараба. Ажалай журам алдаха ушар олошороо, ажалай үнэтэ саг миин хосорно. Усалһаа болоһон аюул усадхалгада мүнгэ зөөри ехээр гаргашалагдана. Сүүдхэдээ электровозые 1000 километртэ гүйлгэхэ үүсхэл гараһан аад, һулаар дэмжэгдэнэ.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

АЖАЛААР ОЛДОҺОН АМЖАЛТА

1939 ондо Бадмацу басаган долоон класс дүүргэһэнэй удаа түрэл колхоздоо хонишон боложо ороо бэлэй. Бадмацу Жамсарановна Тодорхоева ажахынгаа дүн сагаан хонин һүрэгые мүнөө болотор хараһаар. Тодорхоева 32 жэлэй туршада хэды олон хони үдхөөб, тэрээн тухайнь тодоор хэлэхэ арга манда үгы ха. Бадмацу Жамсарановна мүнөө Хяагтын аймагай Мөөрөөшын совхоздо ахалагша хонишоноор хүдэлдэг юм. Энэ нүхэрнай оролдосотойгоор ажаллажа, жэл ерэхэ бүри үндэр дүн туйладаг республикымнай суутай хонишодой тоодо ороһоор үнинэй юм. Нүхэр Тодорхоевагай даадаг отарын хонишод түрүү малшадай дүй дүршэлые ажалдаа хэрэглэжэ, хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг. Хонишод ажалдаа олоһон дүй дүршэлөө нүхэдтөө хэлэжэ үгэдэг заншалтай юм.

Үнгэрэгшэ наймадахи табан жэлэй туршада Тодорхоевагай отарын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө жэлдээ дунда зэргээр 96,7 хурьга абажа түлжүүлээ. Мүн һүүлшын жэлнүүдтэ хонин бүриһөө 3,2—3,3 килограмм нооһо хайшалжа абаа. Эндэхи хонишодой ажал хэрэг тухайнь тогтожо, тобшохоноор хөөрэхые оролдооб.

Хонин бүриһөө хурьга абаха гэбэл, ототой үе болотэрнь хээрын ногоондо бэлшээн таргануулһанай удаа һайн үроор үрэжүүлхэ хэрэгтэй гэжэ хонишод һайн мэдэдэг гээшэ.

— Та хайшан гээд жэл бүри ехэ амжалта туйладагаа манда хөөрэжэ үгыт,— гэжэ бидэ Тодорхоевада хандаһан байнабди.

— Бидэ хонидоо зунай шэмэтэй ногоондо үглөөнэй бүрүүлһээ үдэшын харанхы болотор бэлшээдэгбди. Бэеэ хүсэжэ мяхажаһан мал һайнаар үрэжүүлэгдэдэг гээшэ ааб даа. «Тарилгын» сагай эхилхэдэ эртэ үглөөгүүр ототой болоһон хонидоо илгажа, ондоо хорёодо оруулдагбди. Тиигэһэнэйнгээ удаа бэшыень холын бэлшээридэ адуулдаг гуримтайбди. Үрэжүүлэгдэһэн хониднай байрадаа дүтэхэнэ адуулагдадаг юм. Тэдэнээ үдэрэй туршада хоёр дахин үрэжүүлгэ хэһэнэй удаа тамгалжа, һүрэгтэнь ниилүүлнэбди. Иимэ аргаар хаража байһан 650 хониднай 35—40 үдэрэй туршада гүйсэд үрэжүүлэгдэнэ. Һайнаар «тарилга» хэгдэбэл, үүлгэрэйнгээ талаар нарин нооһотой, хүсэ шадалаараа өөдэргэн хурьгад абтадаг гээшэ. Хожом эдэ хурьгадһаа ехэ нооһон абтаха гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй,— гэжэ Тодорхоева хөөрэнэ.

Эндэхи хонишод үрэжүүлэгдэһэн хонидойнгоо хүшэ тамирые доошолуулхагүй гэжэ оролдодог байна. Намарай туршада хонидоо тарянай узуурта адуулхынгаа хажуугаар октябрь һараһаа эхилжэ, бэлшээридэ гарахаһаань урид тэдэндээ өөрөө тарянай зүйл эдюулдэг юм. Тарган хонид тобир һайн хурьга гаргадаг, һүтэйшье байдаг.

Бригадын хонишод дал хашаагаа заһабарилха хэрэгтэ гол анхарал хандуулдаг гээшэ. Бүри хабартаа малшад хашаа сооһи шэбхээ гаргадаг. Хонишод намар эртэ хашаа хорёонуудаа һэльбэн заһадаг заншалтай. Үбэлэй хүйтэндэ малаа дулаан байрада байлгаха гэжэ малшан бүхэн оролдодог ха юм. Шэшэржэ даараажа байһан мал түргөөр турадаг, хүшэ багатай малай түлшье үлбэр байдаг ха юм даа.

Эндэ хонид түхэреэн жэл шахуу адуулагдадаг. Хурьгалха болоһон хонидоо һүрэгһөөнь таһалжа, байраһаа дүтэхэнэ адуулдаг гуримтай. Январь-февраль һарануудта гараһан хурьгад һайн гэжэ тэдэнэр бодоно. Энэ үедэ гараһан түлые май һарын тэнгээр эхэһээнь илгахада хүсэд бэежэһэн байдаг. Хурьгад үбэлые ядамаггүй һайнаар үнгэргэдэг шуу. Энэ жэлдэ Тодорхоевагай отарынхид хурьгадаа эхэһээнь таһалха үедэ толгой бүриинь шэгнүүрые 26 килограмм болгоһон юм.

Малшад хонидойнгоо хурьгалхаһаа 5 хоног урда һүниндөө дежурлажа эхилдэг. Хурьгалһан хонидой дэлэнгые шэбхэ, нооһонһоонь арилгадаг, түрүүшын уурагые һаадаг заншалтай. Һая гараһан хурьгадай час болоод байхадань эхэдэнь хүхүүлдэг юм. Тиигэһэнэйнгээ һүүлээр хонишод абаһан хурьгадаа сакманщигуудтаа тушаадаг гуримтай. Сакманщигууд даажа абаһан хурьгадаа 45 хоногой туршада харууһалха ёһотой. Тэдэнэр һүниин туршада хурьгадаа хэдэн дахин эхэдэнь хүхүүлдэг. Гансата эхэгэ ехээр хүхэһэн нарай хурьгад шэшэдэг, гарзалхашье ушар али олон тохёолдодог гээшэ. Тиимэһээ хонишод абаһан хурьгадаа саг болзортонь, илангаяа һүниндөө оло дахин хүхүүлхые оролдоно. Отарын хонишод һара болоһон хурьгадтаа талха тарянай зүйлдэ мел, яһанай гурил, модоной хөө холижо эдюулдэг юм.

Хонишод зунай туршада һүрэгтөө үбһыень бэлэдхэжэ абадаг гуримтай. Энэ жэлдэ малшад мянга гаран центнер һайн шанартай үбһэ бэлэдхэжэ абаа. Хонидой хурьгалжа эхилхэдэ хааһаһаа, ямар һури задалжа эдюулхэдэ шухалаб гэжэ хонишод һайн мэдэнэ. Нормоһоо үлүү бэлэдхэһэн үбһэеэ малшад ажахыдаа тушаадаг байна.

Нүхэр Тодорхоева Коммунис партиин гэшүүн. Энэ нүхэрнай эрхим һайнаар хүдэлжэ, үндэр үрэ дүн туйлахаһаа гадна, ниитын ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Үнгэрэгшэ табан жэлэй дүнгөөр Бадмацу Жамсарановна «Ажалай Улаан Тугай» орденоор шагнагдаа һэн. Мүнөө эндэхи отарын хонишод үбэлжэлгэдөө түгэс бэлэдхэлтэй. Малшад даажа абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула эршэтэйгээр хүдэлжэ байна.

П. КАРПОВ.

Хяагтын аймаг.

ҺАНАҺАНДА ҮШӨӨЛ ХҮРЭНЭГҮЙ

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай тогтоол бүхы ажалшадай анхарал татаа. Энэ һүүлэй үеын түүхэтэ политическэ документнүүдэй нэгэн мүн.

Ахын аймагай бүхы ажахынууд болон эмхи зургаануудай коллективүүд партиин ЦК-гай тогтоолые зүбшэн хэлсээ. Тиигэжэ хаа-яагүй социалис уялганууд шэнэлэгдэжэ, мүрысөө улам эршэтэйгээр дэлгэрүүлхэ гэһэн хэмжээ ябуулганууд баталагдаа.

Һаяхан партиин ЦК-гай тогтоол дүүргэхэ талаар ямар ажал ябуулжа байһан тухайнь хаража үзэхэ зорилготойгоор Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ерэбэбди.

Үнэн дээрээ эндэхи эхин партийна организаци энэ талаар юу хэнэб?

Эхин партийна организациин секретарь В. Б. Будаев, правлениин түрүүлэгшэ Б. Д. Сыренов ба бусад нүхэдтэй хөөрэлдэхэһөө урид би Эрын, Хосодой, Шара талын, Хүтэлэй, Шарзын, нэгэ үгөөр хэлэбэл, бүхы гүүртэ, фермэнүүдээр ябажа, малшадтай уулзаһан, хөөрэлдэһэн байгааб.

Колхозой бүхы малшад КПСС-эй ЦК-гай энэ тогтоолтой танилсаһан байна. Гадна, тогтоолые зүбшэн хэлсэһэн, хайшан гэжэ социалис мүрысөө бүри эршэтэй, оншотойгоор дэлгэрүүлхэб гэхэ мэтээр хөөрэлдэжэ, арга боломжонуудаа тоолоЖо үзөөд, зохихо хэмжээ ябуулгануудые абаһан тухайдаа гэршэлбэд.

Тиигэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой олон малшадынь социалис мүрысөөндэ эдэбхи һайнтайгаар оролсожо, түсэб-уялгануудаа эрхим дүнгүүдтэйгээр бэелүүлжэ байна. Жэшээлхэдэ, һаалишад, малшад, хонишод, механизаторнууд нүхэд Д. М. Галсанова, А. Ж. Хандаков, Б. С. Хайдаков, Д. М. Галсанова, С. Д. Цыбиков болон бусад юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн, ёһотой ажалша эрхэ зон байһанаа харуулна.

Мүн бүхы дээрээ колхоз ниитын малай үбэлжэлгэдэ һайн бэлэдхэлтэйгээр ороһон байна. Үбэлжэлгын үедэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ хэлсээд, шэнэ социалис уялгануудые абаа. Гадна, үбэлэй үедэ малшан бүхэн тус тустаа социалис уялганудтай, дүтэ шадар ажалладаг малша нүхэдөө мүрысөөндэ уриһан байха юм.

Хэды тиибэшье, социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ хэрэг һанаһандаа үшөөл хүрэнэгүй. Энэ шухала ажал колхозой правлени, эхин партийна организациин гол анхаралда абтанагүй. Һара бүхэндэ дүнгүүд согсологдобошье, тэдэ дүнгүүдээр мүртэй юумэн хэгдэнэгүй гээд нүхэд Сыренов Будаев хоёр мэдэрнэ. Адли мэргэжэлтэдэй хоорондохи мүрысөөн һула. Тэдэнэр бэе бэедээ ябалсажа, ажал хүдэлмэреэ шалгалсанагүй. Жэшээлхэдэ, Хүтэлдэ ажалладаг хонишон Дари Гундыновна Доржиева Эрэ гэжэ газарта ажаһуудаг хонишон Сэбэг Дамбаевна Жигжитова гэгшэтэй мүрысэхэ гэжэ хэлсээ баталһан байха юм. Энэ ехэ һайн. Хоёр нүхэд адли дүй дүршэлтэй, үнинэй малшад. Хонидойнь тоо толгой адлирхуу. Хэмнай али зэргэ ажаллажа байнхайб, хони хурьгадаа ямараар адуулдаг, эдеэлдэг юм ааб гэхэ мэтээр һонирхолсоогүй. Эрэ Хүтэл хоёр тиимэшье холо бэшэ.

Эндэ эхин партийна организациин зэмэ ааб даа. Колхозой фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр ябахада, малшадые эршэтэ ажалда уряалһан лозунг болон плакадууд үгы. Ханын газетэнүүд хаа-яа гаргагдадаг байна.

Социалис мүрысөөнэй ябаса, тэрэниие хайшан гэжэ саг үргэлжэ анхаржа, ударидажа байхаб гэхэ мэтэ асуудалнуудые бюрогой гэшүүдтэй хөөрэлдэһэн байгаабди. Нүхэр Будаев шэнэ секретарь, урдань тус ажахыдаа бригадираар олон жэл ябаа.

Нэн түрүүн энэ ажал һайнаар эмхидхэхэ гэбэл, партийна организациин үнэн туһалагшад комсомолой организаци, клуб, библиотекэ гэхэ мэтэнүүдтэ түшэглэхэ гэжэ хэлсээ. Үнэхөөрөөшье ВЛКСМ-эй комитедэй ажал һула. Залуушуулай дунда социалис мүрысөөнэй али зэргэ ябуулагдажа байһан тухай мэдэхэнь бэрхэтэйшэг. Библиотекэ, клубта ажалладаг залуу мэргэжэлтэд мүрысөөнэй ябаса, дүн тухай угаа ехэ хүдэлмэри бүтээхэ аргатай. Гансал эдэ гуламтануудта үбэлэй үедэ түлеэ залһа саг соонь асарха, дулаан, ариг сэбэр байлгаха хэрэгтэй. Энэ талаар колхоз жэшээ болодоггүй һэн. Гадна, малшадай дунда лекци, хөөрэлдөө олоор үнгэргэхэ ехэ хүсэн—багшанар, хүдөө ажахын ба бусад мэргэжэлтэд бии. Тэд эдэ нүхэд энэ хүдэлмэридэ үшөөл багаар хабаадуулаглажа байна. Багшанар нүхэд Н. Э. Николаева, В. Э. Сидорова, Х. Х. Цырендоржиева хэдэн дахин айлнуудаар ябажа хөөрэлдөө үнгэргэһэн юм. Харин бусад мэргэжэлтэд балай юумэ хээгүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Б. Д. Сыренов, Д. Б. Будаев, С. Д. Бидапов, Ж. Б. Мандагаев болон бусад малшадай үмэнэ лекци болон х[…]нүүдые хэнэ, тэд үшөөл […] даа.

Сэнсэдэхи магазин тух[…]дангүй гарахын аргагүй. Э[…]газин колхозой нэгэдэхи б[…]дын бүхы малшадые ха[…] Даагшань залуу комсомол […]ган Долгор Патархеева түрүү[…]хеэ хүдэлнэ. Магазиндань […]до «шонын хүлдэмэ» […] байба. Түлихэ гэхэдэ, […] байхагүй. Магазиндаа […] асаржа үгэхөө янат гэж[…]нуулһамни, түрүүлэгшэ […] Сыренов «энэш колхозой […] бэшэ. Колхознай һаамхай […] бэшэ. Райпогой түрүү[…] Бакшаханов асараг» г[…] даашье оруулхагүйгөөр з[…] Энэ буруу. Колхознигууды[…] гадаг магазин түлеэтэй […] ушартай. Эндэ колхозой п[…]ниин нангин уялга. Юһ[…] табан жэлэй социалис уял[…]дые дүүргэхын тула «ш[…] малгайгаа» абангүй хүдэлж[…]һан малшад, ажалшадые х[…] байһан гуламта хадаа мүн[…]гай эрилтэнүүдтэ харюу[…] байха ёһотой.

Малшадай дунда хэблэл т[…]га ехэ дутуутай. Газетэ, […]налнууд саг болзор соо[…]хигшадтаа хүрэдэггүй ю[…] Энээн тухай олон гомдол […]лени, эхин партийна орга[…]да ороо.

Социалис мүрысөөн а[…] ехэ хүсэн. Энэ хүсые зүб[…]хидхэхэ, зүб замаар […] ажахынгаа һалбаран хү[…] тула бүхы хүсэеэ шэглүү[…]рилго табигдана.

КПСС-эй ЦК-гай тогтоол […] гэхэ хэрэгтэ колхоз доторх[…]хы эмхи зургаануудай түл[…] шэнэртэ зүбөөр түшэглэн, […]нэй арга боломжонуудые […]мараар хэрэглэн ажаллаха[…]шэ Ленинэй нэрэмжэтэ кол[…] эхин партийна организации[…] зорилгонь болоно.

Тиигэбэл колхоз үшөө […] амжалтануудые туйлахань […]жаггүй.

Вл. ГАЛСАНО[…]

Ахын аймаг.

„БУРЯАД ҮНЭН“— ҺОНИН ГАЗЕТЭ

...ай газетын корреспондент Д. Цыбенов ...Хяагтын аймагта ябахадаа, Монголой ...Республикын Сэлэнгын аймагай «Ерөө» ...охозой парткомой секретарь Лхамсу-...н Намсарайтай уулзажа хөөрэлдэбэ.

Манай ажахы газар тариалан ба хони үс-...гын шэглэлтэй юм,—гэжэ нүхэр Намса-...рэнэ. — Энэ жэл 18 мянган гектар тал-...дэрэ шэниисэ тарижа, гектар бүриһөө дун-...гаар 11,5 центнер ургаса хуряагдаа. Гү-...140 мянган центнер эрхим шанартай та-...ндаабди. Тиигэжэ таряа тушааха тү-...126 процент дүүргээбди.

...зоймнай эрхим комбайншан, МНР-эй Ехэ ...й депутат, МНРП-гэй гэшүүн Мягмарын ...рэл таряа хуряалга дээрэ дэлгэрһэн со-...мүрысөөндэ түрүүлжэ гараба. Нүхэр Ал-...н бүхэли жэл соо бүтээхэ ажалайнгаа ...288 процент дүүргэһэн байна. Мүн ком-...д Н. Пүрвэ, Шарав, түрүү хонишод ...эн, С.Цэрэн, Цэрэндорж болон бусад ...бүтээсэтэйгээр ажаллажа, даалгабаряа хо-...улан дүүргэбэд.

...ша оной июль һарада тэмдэглэгдэһэн ...й арадай хубисхалай 50 жэлэй ойе ма-...ахын хүдэлмэришэд ажалай ехэхэн ам-...р угтаһан байна. Энэ алдарта ойн хүндэ-лэлдэ бүхы орон доторoo дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хоёрдохи һуури, аймаг соогоо нэгэдэхи һуури эзэлһэн юм. Ажалшадаймнай туйлаһан энэ амжалта гүрэн түрын зүгһөө үндэрөөр сэгнэгдэжэ, Хүдөө ажахын министерствын дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаһан, партиин ЦК-гай, Министрнүүдэй Соведэй болон Монголой профсоюзуудай түб зүблэлэй хоёрдохи шатын диплом, 80 мянган түхэригэй мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Мүн энэ мүрысөөндэ аймаг соогоо түрүүлжэ, аймагай намын хорооной болон гүйсэдхэхэ комитедэй Улаан туг манай ажахыда үүртэ (мүнхэдөө) хадагалагдахаар барюулагдаһан, таба мянган түхэригэй шан үгтөө һэн. МНРП-гэй съездын шиидхэбаринуудые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэн, орон доторoo социализмын бата бэхи үндэһэ һуури байгуулха, ажахы, соёл культураяа хүгжөөхэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын даабаринуудые манай ажахын хүдэлмэрилэгшэд амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Эдэ зорилгонуудаа эрхим һайнаар дүүргэхэ хэрэгтэмнай Совет ороной ажалшад ехэ туһаламжа хүргэнэ.

— Танай «Буряад үнэн» газетые манай монгол ажалшад ехэтэ һонирхон уншадаг юм. Социалис монгол ороной арад түмэн социалис Буряад республикын ажалшадай ажал хүдэлмэриин, соёл гэгээрэлэй амжалтануудаар баясажа байдаг,—гэжэ нүхэр Намсарай хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — «Буряад үнэн» сониной хуудаһанда манай ороной болон аймагай шэнэ һонин, мэдээсэлнүүд толилогдоно. Тиихэдэ манай аймагай «Сүхэ баатарын туг», «Буряад үнэн» хоёр хуудаһаа андалдажа, үргэн ниитэ уншагшадтаа тус тусайнгаа һонинуудые дамжуулжа байдаг заншал тон һайшаалтай.

Буряад хэлэн дээрэ большевик хэблэлэй гаража эхилһээр 50 жэлэй ой болбол Буряад арадай соёлой ажабайдалда шухала удха шанартай. Энэ ойдо зорюулагдаһан «Буряад үнэн» газетын түүхэһээ» гэһэн рубрика доро толилогдодог материалнууд монгол уншагшадта тон һонирхолтой. Манай «Ерөө» ажахын олон ажалшад «Буряад үнэн» газетые жэлһээ жэлдэ захижа, үргэлжэ уншажа байдаг юм.

«Буряад үнэн» газетэ хүдөө ажахын шухала асуудалнуудые үргэнөөр табидаг, бэшэдэг. Тэдэ асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ тушаа тайлбаридаг байна. Түрүү дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо талаар тон һонин хөөрөөнүүд толилогдоно. Буряад нютагтал адли газартай эрхилһэн ажал, эрхэ байдал, эрдэм соёлойшье талаар адлирхуу байдалтай түрэл хани буряад арадай бүхы ажабайдал монгол хүнүүдэй һонирхол татахань зүйтэй юм. Тиимэһээ «Буряад үнэн» монголой уншагшадта алишье талаараа ашатай туһатай гэжэ тоологдоно.

ДЕПУТАТ ҺУНГАГШАДТАЙГАА УУЛЗАБА

...ряадай АССР-эй Верховно...дэй депутат А. А. Именохоев ...нгөө округой һунгагшадтай ...Хяагтын аймагай Алтайн сов...й ажалшадтай уулзаба.

...улзалга дээрэ депутат өөрын...ажал ябуулга тухай, һунгаг...й үгэһэн захяа дурадхалнуу...али зэргэ бэелэгдэжэ байһан ...а тобшохоноор хөөрэжэ үгөө. ...итээ хамта КПСС-эй XXIV ...дын шиидхэбаринуудые бэе...эн, юһэдэхи табан жэлэй тү...шын жэлэй даалгабаринуу...республикын ажалшадай ам...татайгаар дүүргэжэ байһа...е тоо, баримтатайгаар мэдээ...

...ин һунгагшадай хүсэлөөр де...т А. А. Именохоев уласхоо...дын байдал тухай һонирхол...оор хөөрэжэ үгэһэн байна.

...овхозой малшад, таряашад ...дынгөө ажал хүдэлмэри, ажа...ал тухай депутадтаа хөөрэ...үгөө. Тус совхозой ажалшад ...ша ондо һайнаар ажаллажа ...а. Тариалангай бүхы талмай ...еһээ дунда зэргээр гектар бү...н 17,3 центнер ургаса хуряа...абаһан байха юм.

...абаһан социалис уялгануудаа ...лэн дүүргэһэн, ажалай үн...бүтээсэ туйлаһан түрүүшүүл ... Жэшээлхэдэ, механизатор...д И. Ц. Цыбикжапов, В. Х. ...илов, В. Г. Филиппов, Б. Б. ...уреев гэгшэд таряа хуряал...үедэ үндэр бүтээсэтэйгээр ...ллажа, абаһан социалис уял...дaa нэрэтэй түрэтэйгөөр бэе...ээ. Кукуруза ургуулагша ...Б. Очиров даажа абаһан 120 ...ар дээрэһээ га бүриин 264 ...нер ургаса абаа.

...иихэдэ совхозой луговодууд ...н һайнаар ажаллажа гара... 92 гектар сабшалан дээрэ ...лаһан луговод С. Д. Лузанов ...ар бүриһөө 40,4 центнер үбһэ хуряагаа. Бутэдцу Дашиевна Цыбенова даажа абаһан 95 гектар талмай дээрэ гектар бүриин 25 центнер үбһэ ургуулаа. Энэ совхоз сабшалангай гектар бүриин 28,4 центнер үбһэ ургуулжа, бүхы дээрээ 17.234 центнер үбһэ бэлдэжэ абаһан байна. Энэнь нёдондо жэлэйхиһээ нилээд ехэ болоно. Тиигэжэ малдаа элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлдэжэ шадаа.

Үүлтэртэ үнеэдэй фермын һаалишад өөһэдынгөө хүдэлмэриин дүнгүүдтэй депутадаа танилсуулаа. Тэдэнэр байгша оной туршада 4150 центнер һү һааха даалгабаритай. Мүнөө үнгэрһэн 10 һарын туршада 3956 центнер һү абаа. Һү һаалгаар жэлэйнгээ даалгабарие ноябриин 25-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 440 центнерһээ доошо бэшэ һү һаажа абаха байһан тухайгаа һаалишад мэдүүлбэ.

Тус фермын һаалишад бүхы дээрээ байгша оной туршада үнеэн бүриһөө 2550 килограмм һү һааха байна. Нёдондо жэлэйнь һаали үнеэн бүридэ 2282 килограмм болоһон юм.

Үнеэн бүриһөө тугал абтаа. Ахалагша тугалшад, Ленинэй орденто Д. Н. Цынгунова, Ц. Найданова гэгшэд илангаяа һайнаар ажалланад.

Хонишодой дундаһаа Ц. Цыренжапов, Ц. Цыбикжапов гэгшэд түл абалгаар түрүүлжэ ябана. Эдэнэр ерэхэ жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа доошо бэшэ хурьга түлжүүлхэ гэһэн социалис уялгануудые абаа.

Совхозой ашалшад ерэхэ 1972 ондо үшөө һайнаар ажаллажа, түсэб даалгабаринуудаа болзорһоонь урид дүүргэхэбди гэжэ өөһэдынгөө депутадые найдуулба.

Д. ЦЫБЕНОВ,
манай тусхай корр.

Татьяна Цыдыпова үнгэрэгшэ хабар Улаан-Удын медщинскэ училищи амжалтатайгаар дүүргээд, Хориин аймагай Үдын совхозой хоёрдохи отделениин түб Доодо-Гол тосхоной фельдшерскэ пунктда хүдэлхэеэ ерээ һэн.

Шэлэһэн мэргэжэлдээ дуратай, эдэбхитэй, оролдосотой энэ басаган ажаллажа эхилһээр тиимэ үни болоогүйшье һаа, яһала шадамар бэрхэ хүндэ илдам зохидоор хандадаг фельдшер гэжэ нютагай зондо хүндэтэй болонхой. Элдэб үбшэнһөө һэргылхэ тарилга хүнүүдтэ хэхэ, ухибүүдэй элүүр энхые хинан харана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Цыдыпова. М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Очерк

УГАА УҺАНДА ХАЯАГҮЙ

Эдэ үгэнүүдые дуулахадаа, хэн тухайда нигэжэ хэлэгдэһэниие тодорхойлон мэдэхэ хүсэл түрэдэг ха юм даа. Анха урданһаа хойшо арад зомнай олонхи ушарта жэшээ болгохоор хүн тухай нигэжэ омогорхон хэлсэдэг һэмнай. Энэ очерк соошье Агын округой эрхим хүнүүдэй нэгэн—Лыгсэг Эрдынеев тухай, тэрэнэй угай һайн һайхан үргэлжэлэл тухай хөөрэхэ хүсэлтэйб.

Тэрэнэй гол ажалынь багша юм. Аяар гушан нэгэн жэл соо багшалаа. Хэрбээ зааһан хүдэлһэн газарнуудыень тоолохо болоо һаа, нилээд олон байха.

Теэд багшалхынгаа хажуугаар зураг зурадаг, уран гараа гаргажа, модо шулуугаар элдэб дүрсэнүүдые бүтээдэг шадабаритай.

Угаа уһанда хаяхагүй... Зүб даа. Тэрэнэй түрэһэн эсэгэ уран гартай дархан байгаа. Ахань баһал зурааша байгаа. Тиимэһээ Лыгсэг Эрдынеевэй уран гартай байһаниинь гайхалтай бэшэ.

— Репинэй «Бурлагуудые», бусадшье агууехэ уран зураашадай бүтээлнүүдые гоёшоодог бэлэйб. Тиихэдэ сэрэгэй албанда ябаха үедэмни Шэтын уран зурааша байһан Алексей Федоров ехэ туһа хүргэжэ, тоһон шэрээр зуража һургаа һэн. Тэрэ үедэ зураһан «Хэрзэгы хүнүүд» гэһэн багашаг зурагни Хабаровскын выставкэдэ табигдаһан,—гээд Эрдынеев хөөрөө һэн.

Дайнай һүүлээр Агын багшанарай училищида, Агын дунда һургуулида зураг, черчени заажа байхадаа, «Талын эзэн эхэнэр» гэһэн зураг зураһан байгаа. Тиихэдэ «Атаман Семёновой һүүлшын үдэр» гэжэ томо зураг һанаашалһан аад, бэелүүлжэ шадангүй орхиһон байха юм. Тэрэнэйнь эскиз Агын хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ абтанхай.

Хүнэй хүсэл зориг һураха бүреэ эршэ ородог ха юм даа. Лыгсэг Эрдынеевич 1950 ондо Шэтын багшанарай институт дүүргэһэнэй һүүлээр зурагта илангаяа шуналтайгаар ороһон байна. Энэ үедэнь элитэ болоһон зураашад ерэдэг, бүтээл зурагуудаарнь һонирходог, дүй дүршэлөө хубаалдадаг байгаа. Буряадай элитэ уран зурааша Дашинима Дугаровшье зун бүри ерэдэг, Лыгсэгтэй хамта зураг зурадаг, һанамжаяа хэлэдэг заншалтай.

Лыгсэг Эрдынеевэйшье хэһэн бүтээһэн юумэн олон болоо, уран бэлигынь урган дээшэлээ. Арба гаран жэлэй саана Догой нютагай суута хонишон ябаһан, Ленинэй орденто Лхамажаб Дарижаповай дүрэ зураг карандашаар бүтээгээ һэн. Тэрэнь областиин выставкэдэ, һүүлээрнь Агын хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ табигдаһан байха юм. Мүн Хара-Шэбэрэй түрүүшын тракторист, Ленинэй орденто Жаргал Аюшиева, ажалай ветеран, суута хонишон, орденто Эрдэни Тагаров гэгшэдэй дүрэ зурагуудынь һайн сэгнэлтэ абажа, Шэтын музейдэ табигдаһан байна.

Һургуулида багшалхын хажуугаар, хүүгэдтэ зураг заалга тэрэнэй бүхы сагые эзэлдэг. Тиигээшье һаань, Лыгсэг бэлиг шадабарияа дээшэлүүлхэ саг олоод лэ, ородой агууехэ уран зураашад Репин, Суриков, Герасимов, Савицкий болон бусадай творчествые, урлалгын маяг-дүршэлые шудалдаг, гүнзэгыгөөр ойлгожо абахые оролдодог, гадна һүбэлгэн ухибүүдтэ дамжуулан заадаг.

Тиихын хажуугаар, эсэгэһээ уг залгамжалан абаһан дархан бэлигээ орхёогүй. Һүүлэй үедэ зөөлэн модоодоор Ленинэй дүрэнүүдые, мүн «Инагшуул» гэһэн скульптурна дүрсые зорожо, һиилэжэ бүтээһэн байна. «Инагшуул» гэһэн дүрсэнь эхир хурьгадаа хүхүүлжэ байһан хониной хажууда зогсоһон хонишон эхэнэрые харуулна. Энэнь талын малшанай дүрэ мүн болоно. Тэрэшэлэн Хара-Шэбэрэй ветфельдшер Пурба Ешиевые харуулһан «Фельдшер» гэһэн дүрэ зураг ехэ һонирхолтой. Эдэ зурагуудынь 1967 ондо Москвада эмхидхэгдэһэн уран зурагай Бүхэсоюзна выставкэдэ табигдаа һэн. Тиин үндэрөөр сэгнэгдэжэ, СССР-эй соёлой министерство болон Уран зурагай академиин нэгэдэхи шатын дипломдо хүртэһэн юм.

Тэрээнһээ хойшо Лыгсэгэй һанаан бодолдо шэнэ, ехэ темэнүүд түрэжэ, амар заяа үзүүлхэеэ болёо. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Октябриин революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй Улаан тугаар шагнагдаһание зураглаха гэһэн хүсэлдэ абтанхай. Энэнь томо панно-зураг болохо ёһотой.

— Теэд иимэ бодото ушарые, түрүү хүнүүдые үнэншэмөөр харуулһан зураг бүтээхын тула ехэ бэлэдхэл хэрэгтэй. Али бүхы талаһаань хаража, бодожо үзэхэ болоноб. Энэ зурагаа хүүгэдтээ хамһажа бүтээхэ түсэбтэйб, — гээд Лыгсэг Эрдынеевич хөөрэнэ.

«Хүүгэдтээ хамһажа»... гэһэн үгэнүүдынь намайе һонирхуулба. Тиин: «Угаа уһанда хаяагүй. Эсэгынгээ, ахынгаа уран бэлигые абаһан хүн» гээд зоной хэлсэдэг үгэнүүд һанаандамни ороодхибо.

Нээрээшье, Лыгсэг Эрдынеевичэй гэр бүлые уран бэлигэй уг залгаһан бүлэ гээд нэрлэжэ болохо. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй хүбүүдынь зураг зураха дуратай, энэ талаар гартаа дүйтэй юм. Мүнөө Баясхалан хүбүүниинь 12-той. Гэбэшье Москвада Суриковай нэрэмжэтэ зурагай дунда һургуулида һуража байнхай. Тэрэнэй багшанар искусствын габьяата ажал ябуулагша Михайлов Александр Михайлович, габьяата уран зурааша Андрияна Николай Иванович гэгшэд юм.

— Һаяхан багшанартайнь телефоноор хөөрэлдөөб. Ехэ бэлигтэй хүбүүн байна гээд тэдэнэр хэлээ. Зурагуудынь һайн сэгнэлтэдэ хүртэнэ ха,—гэжэ Лыгсэг Эрдынеевич баяраа хубаалдана бэлэй.

Эсэгын баяр—нүхэдэйнь, нютаг зонойнь баярхал болоно. Тиигэншьегүй яахаб даа—энэ наһандаа бэлиг шадабарияа харуулжа эхилһэн хүн холын харгытай гээшэл.

Лыгсэгэй ехэ хүбүүн Балдан армиин албанда ябана. Тэрэ баһал зурадаг, дархалдаг. «Хүнхэрэй хонишон» гэһэн зурагынь 1963 ондо Шэтэдэ эмхидхэгдэһэн хүүгэдэй уран зурагай выставкэдэ һайн сэгнэлтэ абаа һэн. Балдан һургуулида һуража байхадаа, элдэб модельнүүдые дархалдаг байһан юм. Теэд хэн болохоб ажабайдал харуулха.

Эдэ хүбүүдэй дүү Балта юһэтэйшье һаа, класс соогоо эрхим зураашан гэжэ тоотой. Өөрөө хожомоо зураашан болохо хүсэлтэй.

Аха дүү хүбүүдэй уран бэлиг Лыгсэг Эрдынеевичһээл түрүүшын һабагшатай ха юм. Эндэ эсэгын бэлиг шадабари, һургаал заабари ехэ туһа болоҗо үгэнэ.

— Багшын ажал эрхилһээр, дайнда хабаадаһаар, залуу наһандаа зурагай һургуули хэхэ арга олдоогүй. Теэд минии орондо хүүгэдни һуража, ёһотой мэргэжэһэн зураашад болохо бээз гэжэ найдагшаб,—гээд Лыгсэг Эрдынеевичэй һанаагаа заһан хөөрэхэдэ, өөр тухайдань омогорхолой үгэ хэлэхэ дуран хүрэдэг. Мүнөөшье энээн тухай бодожо һуунаб.

Лыгсэг Эрдынеев мүнөө Хара-Шэбэрэй дунда һургуулида ород хэлэн, зураг хоёрые заадаг багша. Теэд энээгээрээ тэрэ хизаарладаггүй, хизаарлажа шадахашьегүй хүн юм. Бүхы сэдьхэл, һанаан бодолынь олониитэдэ зорюулагданхай. Тэрэнэй өөрынгөө шадабари хубаалдаагүй газар, хэрэг ябуулга үсөөн байха. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо нютаг ороноо шэнжэлгын музей байгуулха тухай хөөрэлдөөнэй болоходо, Лыгсэг тон түрүүн гараа үргөө һэн. Тиигэжэ арбаад жэлэй турша соо музейн бэлэдхэл ябуулһан, бүхы экспонадууд, шэмэглэл түхеэрэлгэнүүдые өөрынгөө гараар хэһэн байна. Мүн эндэ политгэгээрэлэй кабинет нээжэ хүдэлгэхэ хэрэгтэ шиидхэхы үүргэ дүүргээ бэлэй.

Лыгсэг Эрдынеев угаа уһанда хаяагүй, саашань үргэдхэн; олоной омогорхол болгоод, үеһөө үедэ үргэлжэлүүлжэ ябанал даа. Энэнь тэрэнэй түрэһөөр табин наһанай түүхэ домог болоҗо, түрэл гаралайнь, нютаг зонойнь баяр дэлгэн байхал!

А. ЖАМБАЛОН.
Шэтын область.

РЕДАКЦИДА ХАРЮУСАНА

„ҺУЛА ТАБИҺАН ҺУР...“

Иимэ гаршагтай фельетон «Буряад үнэн» газетын октябриин 23-най 251-дэхи номерто гараһан юм. Ажал хэхэ дурагүй, архи намнаад лэ ябадаг, Хүрбын лесхоздо хүдэлдэг нэрэтэй Базаржаб Раднаев гэгшын гаргаһан гэмтэ хэрэг тухай тэндэ бэшэгдээ һэн.

Архинша, хулиган Раднаев гэмтэ хэрэгэйнгээ түлөө хуулиин хиналтада абтаад, хэрэгынь мүрдэгдэжэ байна гэжэ Хориин аймагай прокурор нүхэр Михайлов редакцида мэдээсэбэ.

...ТАГААРНАЙ ...ЧТАЛЬОН ...ШХЭЛНЭ

...суумхэ үргэлһэн эхэнэр тос...огууур ябаадхина. Танил хү...араһан нютагаархидынь холо...аа гүбди гэжэ тэбдэдэг, һарадаг болонхой» гээд Ирина Парфентьевна хөөрэхэ юм.

...Сайн байна, Парфентьевна! ...уумэ бии гү?—гээд оогло... Тиихэдэнь тэрэнь багтажа ...ь хэһэн суумхэеэ һуулижа, ...үриин конверттэй бэшэгүүдые ...а. Үгы һаа: «Танда үшөө ба...байна» гэжэ энеэбхилхэ.

...ингын аймагай Ленинэй нэ...э колхозой 2-дохи отделени...на Парфентьевна Суетина до...жэлээ почтальоноор хүдэл...нютагайнгаа үйлсэнүүдээр ябу...раа, нюдэн дээрэнь болоҗо ...хубилалтануудые тэрэ һо...тэмдэглэдэг. Ямаршье олон ...айра хэдэхэн жэл соо бодо...гээшэб? Өөдөө ёдойһон теле...антенэнүүдэй тоо ой модоной ...удай шоройһондол үзэгдэдэг ... Колхознигууд ехэл һайн ...болоо гээшэ хал даа .Ороһон ...ош диван, гардероб, трюмо, ...приемник, телевизор гэхэ ...архайлдаха. Газаань—мото... мотороллер, велосипедшье ...агүй байхабшэбы. Зөөриш ...даа. Иимэ һайхан сагта ажа..., тиимэшье байхань гайхал... Харин хүдөөгэй хүнэй ша...жэ ямар ондоо болошоо гэээн бодол почтальон Суетина...гойдо түрэн түрэн ябадаг.

...эн жэлэй саада тээ газетэ, ...да бэшүүлыт гэжэ хүниие ...шахуу ябагша һэмди. Ха...ие тиимэ бэшэ болоо. Захиг...шамдажэ захилаа хэнэ. Тэ... газетэ, журналһаа гээгдэшэхэ

Тиихэ зуураа, газетэ, журнал тараaха хэрэгтэ өөрынгөө оруулһан хубита тухай тэрэ абяашье гарадаг аал? Үгы бшуу.

«Советская Россия», «Сельская жизнь», «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүд почтальоной түргэн гар сооһоо почтын хайрсаг руу һаршаганан унадаг.

Ягодное һууринда зуушье хүрэхэгүй үрхэтэн тоологдодог. Тиигэбэшье газетэ, журнал эндэ ямаршье һууриншаа дутуугүй олон ерэдэг байха. 211 хэһэг газетэ эндэ абтадаг. Гараха жэл «Огонёк» журнал 22, «Крестьянка» 16 бүлэ захинхай. Янза бүриин 173 журнал ганцал Ягодное тосхондо ерэхэнь шуу. Эдэ бүгэдэ, сэхыень хэлэбэл, почтальон И. П. Суетинагай хүдэлмэриин ашаг үрэ хаям даа.

Ирина Парфентьевнагай ажал газетэ, журнал түргэхэн ябажа тараагаад лэ дүүрэдэг бэшэ. Харин тэрэмнай эдэбхитэй агитатор. Хэрбээ ямар нэгэ газетэдэ һонирхолтой статьягай хэблэгдээ һаань, тэрэниие уншахыень захигшадтаа заабол дурадхаха. Тиихэ зуураа, хэнэй юугээр һонирходогые мэдэдэг хадаа, тэрэниие анхаралдаа абан дурадхадаг. Хэн нэгэнэй захил хэхээ мартаад байбалнь, тэрээндэ заалһаа һануулдаг зантай.

Нютагай почтальоной анхарал, оролдолгоһоо захил жэлһээ жэлдэ эндэ һайн үнгэрнэ. Нёдондо жэл 1,5 мянган түхэригэй захил хэгдэһэн һаа, мүнөө 250 гаран түхэригээр дээшээ захигдаба. Хонишод Максимова, Ербатхаев, ветфельдшер Дандаров, хүдөө бэшэгшэ Гордеев болон бусад захил элбэгээр хэдэг, бэшэндэ жэшээ болодог.

Почтальон нютаг дээрээ эгээл мэдээжэ, хүндэтэй хүн. Тэрэнэй асарһан бэшэг хүнэй сэдьхэл баясуулдаг.

В. ВЕЛЬВЕР.

«ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ ҺАЙШААН ДЭМЖЭНЭБ»

Энэдхэг орондо Совет-Индиин хани нүхэсэлэй һара эхилээ. Хоёр ороной арадуудай ажабайдалда гүн ехэ удха шанартай эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай договорто һара зорюулагданхай. Энэ договорто Энэдхэгэй олониитын ямараар хандажа байдагые доро толилогдоһон Керала штадай правительствын министрэй статья тайлбарилан гэршэлнэ.

Энэдхэг ороной национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагшад Ганди ба Неру гэгшэд Октябриин революци, социализм байгуулжа байгаа совет арадай амжалта болон тэрэнэй эб найрамдалай хэрэгэй түлөө тэмсэл тухай гүн хайхарамжатайгаар, үнэн зүрхэнэй бахархал, омогорхолтойгоор хөөрэдэг һэн. Тиигэхэ үндэһэншье бии байгаа. Юуб гэхэдэ, Советскэ Союз, ходо доо хүгжэжэ байгаа залуу гүрэнүүдэй тала баридаг, тэдэнэй политическэ ба экономическа талаараа сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлдэ бодото дэмжэлгэ үзүүлдэг һэн.

Жэшээ болгон, СССР-эй Египедтэ үзүүлдэг туһаламжа, дэмжэлгые дурдая. Энэ республикын Суэцкэ каналаа гүрэнэйнгөө мэдэлдэ абахадань туһалаа гү? Туһалаа. Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлэй добтолходо арабуудта хэн бодото туһаламжа үзүүлээб? Советскэ Союз. Инди Пакистан хоёрой хоорондохи байдалай шахардуу болоходо, Советскэ Союзай аша туһаар 1965 ондо арсалдаата асуудалнууд гуримшуулагдаһан байгаа юм.

Энэдхэг орон Советскэ Союзай туһаламжые хэзээшье мартахагүй. Хэрбээ Советскэ Союзай туһалаагүй һаа, экономикын тон шухала һалбари болохо хүндэ машина бүтээлгын промышленностьтай болохомнай мүнөөшье үдэр хүрэтэр бурханай мэдэлэй байха һэн. Совет ороной туһалаагүй һаа; нефть болон газ бэдэрэн оложо, тэдэниие промышленна аргаар үйлэдбэрилхэ хэрэг удаан саг болзор соо һаатаха һэн. Урдань Энэдхэгэй хүн зондо огто танил бэшэ байһан шэнэ техническэ һалбаринуудай талаар мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэдэмнай туһалһанайнь түлөө бидэ Советскэ Союзда хододоо баяр хүргэдэгбди.

Мүнөө уласхоорондын гол асуудалнуудаар Энэдхэг СССР хоёрой хараа бодолнууд дүтэрхы гү, али бүрин тааралдана. Энэдхэг орон Советскэ Союз шэнги эб найрамдалай, уласхоорондын шахардуу байдал һулаpуулхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Хоёр ондоо социально-экономическа байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха тухай хараа бодолые Энэдхэг тала үндэрөөр сэгнэдэг.

Эб найрамдал, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай һаяхан баталагдаһан совет-энэдхэг договор хоёр гүрэнэй ба арадуудай саашадаа хани ёһонойнгоо харилсаа холбооe бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ арга боломжонуудые олгоо. Энэ тон шухала документдэ Энэдхэгэй хүтэлбэрилэгшэд гараа табихадаа, Джавахарлал Неругэй амидыдаа зайлашагүйгөөр түшэглэдэг ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэһэн политикаһаа хадууpба гээд зарим хариин гүрэнүүдэй шэнжэлэгшэд шүүмжэлхы һэдэлгэнүүдые хээ һэн. Үнэн дээрээ тэрэл Договор соо Советскэ Союз Энэдхэгэй ямаршье бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй гэһэн политикые хүндэлжэ, энэ политикань бүгэдэниитын амгалан байдал хангалгын ба уласхоорондын аюулгүйн, тэрэшэлэн бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ шахардуу байдал һуларуулхын тон шухала үндэһэн болоно гэжэ тоолодогоо мэдэржэ байһанаа элирхэйлээ. Энэ договор хадаа ямар нэгэн бусад гүрэндэ эсэргүү шэглэлтэйгээр баталагдаа бэшэ юм. Договорто гарай табигдаһан үдэр Делидэ болоһон митинг дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Индиин премьер-министр Индира Ганди энэ шухала документын тэрэ талыень онсолон тэмдэглээ һэн. Договор энэл үндэһэн дээрэ бусад хани барисаата гүрэнүүдтэй харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ хэрэгтэмнай ехэ арга боломжонуудые нээнэ гээд премьер-министр хэлээ.

Совет-энэдхэг Договор хадаа имагтал Энэдхэг орон Советскэ Союз хоёрой хани ёһоной харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ нүлөөлнэ бэшэ, харин бүгэдэниитын эб найрамдалай, дэбжэлтын хэрэгтэ гүн ехэ удха шанартай гэжэ һүүлдэнь тэмдэглэхэ хүсэлтэйб. Тиимэл хадань би тэрэниие үнэн зүрхэнһөө һайшаан дэмжэнэб.

Мохаммед КСЯ,
Керала штадай һуралсалай министр.

Чехословакиин газар дайдые баруун тээһээ зүүлжээ һэтэ гараха автомобильна дардам харгын түрүүшын 24 километр утатай участок ашаглалгада тушаагдаба. Энэ харгы ороной экономическа томо ехэ түб хотонууд—Прага, Иглава, Брно, Братислава хотонууд дээгүүр үнгэрэн гараха юм. Мүнөөнэй транспортна бүхы эрилтэнүүдые хараада абажа, энэ харгы татагдажа байнхай.

Зураг дээрэ: Прага хотодо дүтэ шадарай участок.

ЧТК-ТАСС-ай фото.

УНШАГШАДТАА ХАНДАҺАН ҮГЭ

Хүндэтэ нүхэд! Манай уншагшад!Наһаараа «Буряад үнэние» уншаһаншье, али газетэтэймнай мэнэ һаяхан танилсаһаншье нүхэдтэ бидэ ханданабди.

Буряад орондо большевик хэблэлэй буряад хэлэн дээрэ байгуулагдаһаар, мүн «Буряад үнэн» газетын эмхидхэгдэһээр 50 жэлэй ой 1971 оной декабриин 21-дэ гүйсэхэнь гэжэ уншаһан, дуулаһан байгаа бэзэт. Тэрээн тухай КПСС-эй Буряадай обкомой бюрогой тусхай тогтоол гаранхай. Дээрэ хэлэгдэһэн ойн баярые тон үргэнөөр тэмдэглэхэ тухай тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Хүндэтэ нүхэд! Үнэхөөрөөшье, «Буряад үнэн» газетын 50 жэлэй ой хадаа имагтал хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй, журналистнарай һайндэр байхаһаа гадна бүхы ниитэ зоной, уншагшадаймнайшье һайндэр ха юм. Юуб гэхэдэ, урдань хэзээшье өөрын газетэтэй байжа үзөөгүй, бүхы дэлхэйн һонин һорьмойе харгын тооһо бурьюулһан хазаар моритой аяншанай аманһаа дуулажа (хэды шэнээн хуушарһан, хэр зэргэ хазагайрһан һонин гээбта!), бэе бэедээ дам саашань дамжуулаад лэ байһан буряадууд революциин ашаар хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүнээ түрэл хэлэн дээрэнь гарадаг газетэтэй болоо һэмнай!

Табин жэл! Хүнэй ами наһантай сасуулбал, багашье бэшэ юм бэзэ. Хорёод онуудта хонинной хохир дээрэ түрэһэн нялханууд мүнөө таби гаража, һаншагаа сайжа, зариманиинь ашанараа үлгыдэжэ һууһан байха. Харин хэдэн сая түмэн жэлтэй хүн түрэлтэнэй түүхэтэй сасуулбал, энэмнай хахад амисхалай үе гэхээр юм бэзэ. Энэ талаһаань харахада, буряад хэлэн дээрэ большевик хэблэлэй бии болгогдоһоор табин жэлэй гүйсэһэн ушар гүнзэгы удхатай юумэн гээшэ. Имагтал манай түрэл партиин, Ленинэй партиин ашаар лэ түүхын тон богонихон хугасаа соо мянгаад жэлдэ бүтээгдэхэгүй юумэн бүтээгдээ, хэгдэхэгүй юумэн хэгдээ гэжэ хүн бүхэндэ мэдээжэ.

Буряадууд Совет засагай үедэ үндэһэн соёлоо улам бүри һалбаруулан хүгжөөгөө. Буряад уран зохёолшодой номууд мүнөө ород, немец, чех, словак, монгол болон бусад хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ. Буряад дуушадай аялга Баруун Европын оронуудта, тэрэ тоодо Германида, Англида, Швецидэ, Болгарида, Африкын, Азиин оронуудта зэдэлдэг болоо.

Үндэһэн литература, искусствынгаа хүгжэхэ хэрэгтэ «Буряад үнэнэй» үүргэ сэгнэшэгүй ехэ юм. «Буряад үнэнэй» хуудаһанда түрүүшынгээ зохёолые толилуулангүйгөөр **ехэ литературын** богоһо алхаһан уран зохёолшод байхагүй. Жэшээнь, буряад литературын классигууд болоһон мэдээжэ уран зохёолшод Х. Намсараев, Ц. Дон, Ж. Балданжабон, мүнөө мэндэ ябаһан наһажаал зохёолшодшье түрүүшынгээ шүлэгүүдые, рассказуудые «Буряад үнэндэ» толилуулһан, өөһэдөөшье газетын редакцида хүдэлһэн.

Түрэл газетынгээ түүхэтэ ойе тэмдэглэхэеэ бэлдэжэ байха зуураа, мүнөө үеын уншагшад табяад жэлэй саада тээхидэ орходоо һураггүй ондоо, эрдэмтэй эрилтэ ехэтэй болонхой гэжэ бидэ һайн мэдэнэбди. Тиимэһээ уншагшадайнгаа улам бүри дээшэлжэ байһан эрилтые хангахын тула газетынгээ удхые һонин болгохо, хэлыень мүлихэ, һайжаруулха зорилго бидэнэй урда табигдана.

1972 ондо, КПСС-эй XXIV сьездын шиидхэбэриин ёһоор, газетымнай хуудаһанда арадай ажахые, экономико хүгжөөлгын асуудалнууд табигдаха. Арадай гэгээрэл, соёл болбосорол тухай һонинуудые уншахат, «Эрдэм техникын эди шэди», «Толи», «Хонхо», «Биирэ», «Аялга», «Асуугты—харюусанабди» гэжэ заншалта болоһон гаршагууд үргэлжэлүүлэгдэхэ. «Будамшуу» болон уран хурса фельетонууд олоной анхаралда дурадхагдаха.

«Уран зохёолой хуудаһан», «СССР-эй 50 жэлэй ойдо», «Буряадай АССР-эй табин жэлэй ойдо», «Түрэл нютагаа түүрээн магтанабди» гэһэн гаршагууд доро һонин материалнууд, очеркнууд толилогдохо. «Уран зураашын дэбтэрһээ» гэһэн гаршаг доро ажалай түрүүшүүлэй дүрэ зурагууд барлагдадаг байха.

Гэхэ зуура, хүндэтэ манай уншагшад, редакциин хүдэлмэрилэгшэд хэдышье ехээр хүсэеэ зангидабал, танай туһаламжагүйгөөр газетээ һонин болгожо, һайжаруулжа шадахагүй гэжэ сэхыень хэлэхэ ушартай болонобди.

Нэгэдэхеэр, ямаршье газетэ уншагшадай бэшэггүйгөөр «амидаржа» шададаггүй юм. Тэрэшэлэн манай олон тоото хүдөө бэшэгшэдшье табяад жэлэй туршада «Буряад үнэнэй» хурса нюдэниинь, һонор шэхэниинь байһан, саашадаашье тиимэ байха бэзэ. Имагтал уншагшадаймнай туһаламжаар элдэб һайн асуудал табигдадаг, саг соогоо шиидхэгдэдэг, дутуу дундануud шүүмжэлэгдэдэг, усадхагдадаг байха юм. Тиимэһээ танай бэшэгүүд, хүндэтэ уншагшад, бидэндэ агаар шэнги хэрэгтэй гэжэ үшөө дахин һануулнабди.

Хоёрдохёор, бии болгогдоһон үдэрһөөнь хойшо «Буряад үнэнии» уншангүй үнжэжэ шадахаяа болиһон хүнүүд таанарай дунда олон. Зарим нүхэд табин жэлэй туршада таһалгаряагүй түрэл газетээ захина, эдэбхитэйгээр уншана, бэшэнэ. Жэшээлхэдэ, Буряадай Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ ябаһан, мүнөө СССР-эй тусхайта пенсионер Д. М. Мункоев, РСФСР-эй тусхайта пенсионер Б. Р. Мужанов, Социалис Ажалай Герой, уран зохёолшо Ц. Н. Номтоев болон бусад олон нүхэд өөһэдынгөө дурсалгануудт соо тэрээн тухайдаа бэшэнэ. Иимэ уншагшадгүй һаа, ямаршье газетэ ута наһа наһалхагүй гэжэ мэдээжэ ха юм даа. Тиимэ болохолоороо, уншагшадайнгаа тоое олошоруулха гээшэ бидэнэй нангин зорилго мүн. Энэ хадаа, хүндэтэ уншагшад, бултанаймнай зорилго. Хэрбээ «Буряад үнэн» газетээ хүршэнэрэйнгөө захихаяа мартаад байбалнь, һануулха, захюулхые оролдобол, бидэндэ юугээршье сэгнэшэгүй туһа хүргэхэлтэ!

Гурбадахяар, газетынгээ шанарые бүри ехээр һайжаруулхын тула бидэ уншагшадайнгаа эрилтые тодорхойгоор мэдэхэ хүсэлтэйбди. Тиимэһээ декабриин 21 гү, али Шэнэ жэл болотор иимэ асуудалнуудта харюусаһан бэшэгүүдые эльгээгыт гэжэ хандаха байнабди:

1. Газетын хуудаһанда гараһан ямар материалнууд танай анхаралые ехээр татадаг бэ?

2. Ямар материалда танай һүзэг хүрэдэггүйб?

3. Ямар дутуу дундануудые газетын хуудаһанда ажагладагбта?

4. Хэлэнэй талаар ямар ажаглалта Танда бииб?

5. Ямар шэнэ гаршагуудые дурадхаха һанаатайбта?

Хүндэтэ уншагшад! Таанартаа, мүн гэр бүлэдэтнай элүүр энхые, ажалдатнай амжалта юрөөгөөд, иимэ адресаар бэшэгээ ябуулыт гэжэ хандданабди: 670336, Улаан-Үдэ, Ленинэй гудамжа, 35, «Буряад үнэн» газетын редакци.

МАНАИ АИЛШАД

НАРАТА ОРОНОЙ ХАТАРШАД

Чанза, домбрын уянгата ирагуу хүгжэмэй огсом дорюунаар зэдэлхэтэй адли П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо багтахысаа сугларһан харагшадай альга ташалган гэнтэ һүрөөтэйгөөр нэрьежэ, хилэн шара хүшэгэнь аалиханаар һэхэгдэшэлэй. Иигээд лэ Бүхэсоюзна ба Бүхэдэлхэйн VI фестивалиин лауреат, Туркмениин ССР-эй арадай хатарай гүрэнэй ансамблиин артистнар олон түмэн харагшадайнгаа үни хүлеэһэн «Дэлхэйн арадуудай хатар» гэһэн концертээ эхилээ һэн.

Айлшадаймнай гүйсэдхэһэн туркмен арадай һайндэрэй «Шатлык» гэжэ хатар харагшадта халуунаар угтагдаа. Ушарынь хадаа энэ хатар нарата Туркмениин хүндэмүүшэ хүхюун арадай найр зугаа, ёһо заншалынь тон уран хурсаар зураглагданхай. Тиихэдэ «Пиала» гэһэн уянгата хатар удхынгаа талаар мүн лэ онсо илгарна. Энээн соогоо хатаршад туркмен арадай холоһоо ерэһэн айлшание лажа хүндэлдэг тухайнь домоглоно.

Ансамблиин артистнарай «Хонишод» гэжэ хатар гүйсэдхэхэдэнь эндэ сугларагшадай альга ташалган аадар шэнгеэр шааяба. Хатаршад энээние гүйсэдхэхэдөө атар тарган хонидоо адуулжа ябаһан алдар суута хонишодойнгоо ажабайдал, найр наадыень сэдьхэл хүдэлгэмөөр зураглажа шадаа.

Уянгата хүгжэм улам хурсаар зэдэлнэ. Ендэр дээрэ хүхэ сэнхир хубсаһатай хатарша басагадай һубарилдан гараха угаа һайхан.

Кара-Кумай каналаар залагдаһан ажамидаралта уһанай ерэхэдэ, элһэн губида ажаһуудаг арад зонойнгоо хэды ехээр баясаһые хатаршад элихэнээр тобойсо харуулжа шадаа.

Гадна «Памир», «Могой агналга», «Хибэс нэхэгшэ», «Джигит», «Бахим дуушад» гэһэн хатарнууд удхынгаа талаар яһала гүнзэгы, һонирхомоор байгаа.

«Могой агналга» гэжэ хатар гүйсэдхэһэн Туркмениин ССР-эй габьяата артистнар Ирина Кашаева Владимир Агаджанов хоёр эрэлхэг ангуушанай, абарга томо могойтой яагаад тэмсэжэ илаһые үнэншэмөөр харуулаа. Могой болоһон Ирина Кашаевагай уян нугархай хатар солбон шуранаар гүйсэдхэхэдэнь харагшадай альга ташалган замхаагүй. Тэрэшэлэн Туркмениин ССР-эй габьяата артистнар Айгуль Мамедова, Светлана Джафарова, Баярумбуль Нуриева гэгшэд солбон шуранаар, уян нугархайгаар хатаржа, олоной һайшаалда хүртөө.

Хэдыхэн үдэрэй туршада айлшаар ерэһэн нарата Туркмениин артистнар ниислэл хотымнай ажалшадта гансашье түрэл арадайнгаа уялгата хатар гүйсэдхөө бэшэ, мүн румын, афган, ород, араб, курда, армян, бирмэ, энэдхэг хатарнуудые шадамар бэрхээр гүйсэдхөө.

Эдэ хатарнуудынь эб найрамдал, хани барисаа, арюун сэдьхэл, шог зугаа, олон яһатанай хүндэмүүшэ хүхюун абари зангые, ёһо заншалые тобойсо харуулмаар гүнзэгы удхатай байжа, харагшадай һайшаалда хүртөө.

Концертын дүүрэхэ дүтэлхэ бүри альга ташалган зал соо улам эршэдэжэ, уулзатараа баяртай, нарата Туркмениин түлөөлэгшэд гэһэн баярай үгэнүүд эндэ тэндэһээ зэдэлжэл байгаа һэн.

В. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. «Цыган» гэжэ хатар. 2. Туркмен арадай «Пиала» гэжэ хатар гүйсэдхэгдэнэ.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

БАРУУН ГЕРМАНИИН КОММУНИСТНУУДАЙ СЪЕЗДЫН УРДА ТЭЭ

Байгша оной ноябриин 25-һаа 28 хүрэтэр Дюссельдорф хотодо Германиин Коммунис партиин съезд болохо юм. Ямар асуудалнууд съездын делегадуудай гол анхарал хандуулхаб? Партиин ажал ябуулгын гурбан жэлэй дүнгүүд юу харуулнаб? Партиин саашадаа хүгжэхэ зам ямар шэгэл харааатайб? ГКП-гэй Түрүүлэгшэ Курт Бахман, Түрүүлэгшын орлогшо Герберт Мис гэгшэд журналистнуудтай уулзахадаа, эдэ мүн бусад олон асуудалда харюусаа.

Гурбан жэлэй саада тээ байгуулагдаһан Германиин Коммунис парти хүдэлмэришэн ангиин, залуушуулай ба студентнэрэй ехэнхи хубиин этигэл найдабарида хүртөө. Коммунис хүдэлөөндэ эсэргүү номнолой ябуулагдажа байгаашье һаань, энэ парти тэмсэлээ шангадхаа, хэрэгээ һайжаруулаа.

— Хүдэлмэришэн ангиин социальна, экономическа байдал һайжаруулгын түлөө сусашагүй, сэхэ шууд тэмсэдэг, уласхоорондын тодо һонор хараа бодол баримталан бэелүүлдэг туладаа ГКП иимэə амжалта туйлаа,— гэжэ нүхэр Бахман хөөрэнэ. — Эб найрамдал хангаха таатай зохид оршон байдал мүнөө Европодо бии болонхой гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Иимэ оршон байдал уласхоорондын политикын эгээн орёо асуудалнуудые хөөрэлдөөнүүдэй үндэһөөр шиидхэхэ арга олгожо болохо байна бшуу. Манай түбидэ удаан саг соо амгалан байдал хангаха тодорхой, бодото алхамуудые хэхээр саг хүрэжэ ерээ. Энэ хэрэгтэ манай коммунистнууд, ФРГ-гэй бусад олон хүн зон бага бэшээр хубитаяа оруулаа гэхэдэ алдуу болохогүй. Хардалга гүрдэлгэ, заналга ба хашалга мүрдэлгын боложо байгаашье һаа, эдэнэр эб найрамдалай политикын, амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

СССР-эй зүгһөө хэгдэжэ байгаа амгалан ёһоной доботолго һүүлэй үедэ уласхоорондын харилсаануудай хүгжэлтэдэ ехэ һайшаалтай нүлөө үзүүлнэ гэжэ мэдэрхэ байнабди. КПСС-эй ба Совет правительствын, тэрэшэлэн СЕПГ-гэй ба ГДР-эй правительствын гадаадын политикые бүрин дэмжэжэ байһанаа үшөө дахин мэдүүлхэ байһандаа баяртайбди.

Уласхоорондын мүнөөнэй байдал, нэн түрүүн Европодохи байдал, Баруун Германиин коммунистнуудай зүб хараа бодол баримталдагые гэршэлнэ. Тиимэ хадань, хүдэлмэришэд, залуушуул болон студентнэрэй диилэнхи хубинь Германиин Коммунис партиин хараа бодолые дэмжэнэ бшуу.

— Ерээдүйнгөө һайн һайхан тула залуушуул манай партиие дэмжэнэ гээшэ,—гээд Герберт Мис онсолон тэмдэглэбэ.— Манай парти саашадаашье хүдэлмэришэн ангиин, залуушуулай дунда ябуулдаг хүдэлмэреэ үргэдхэхэ байха.

Германиин Коммунис партиин эдэ амжалтанууд дайсадайнь хоро бусалгадаг коммунистнуудта зэбүүрхэлгыень һүжэрөөдэгынь мэдээжэ ааб даа. Саарбрюккендэ болоһон ХДС-эй, Мюнхендэ болоһон ХСС-эй съезднүүд дээрэ хэтэрмэ баруунай үзэл баримталдаг хархис хүсэнүүд коммунистнуудта эсэргүү шэнэ тэмсэлдэ өөһэдынгөө тала баригшадые уряалаа.

— Эдэ заналтануудынь баймие айлганагүй,—гэжэ Герберт Мис мэдүүлбэ.—Ямаршье бэршээлнүүдые дабажа, урда мэтэр капиталай дарлалтатай, эб найрамдалай, демократ ёһоной дэбжэлтын ба социализмын түлөө тэмсэхээр бэлэн байнабди. Манай съезд Баруун Германиин хүдэлмэришэн ангиин аша туһын түлөө тэмсэлэймнай шэнэ шата болохо байһандань бүрин этигэнэбди. Тэрэшэлэн манай съездын делегадууд КПСС-тэй уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй эб нэгэтэй, хамта дабшахаар бэлэн байһанаа тэдэнтэй интернациональна ёһоор һаналаа нэгэдэнхэй байһанаа харуулха гэжэ батаар найданабди.

В. ЛОМЕЙКО,
АПН-эй корр.

Дюссельдорф-Бонн
(Телефоноор абтаба).

ПРАВДА-БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһан: КПСС-эй ЦК-гай Пленум тухай информационно мэдээсэл. КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй тогтоол. СССР-эй Верховно Соведэй сессиин нээгдэһэн тухай мэдээсэл. Нютаг нютагай һонинууд.

Хоёрдохи хуудаһан: «Юрын ажал дэлгэрэнгыгээр эрхилхэ» — ВЛКСМ-эй обкомой пленумһаа. «Ажалшадай экономическа һуралсал» — корреспонденци. Ажалшадай бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһан: «Москвае хамгаалагшад» — С. Хандажабай корреспонденци. «Космостой заводууд» — АПН-эй материал. Социалис оронуудта.

Дүрбэдэхи хуудаһан: Һүүлшын һонинууд. Хилын саанаһаа.

Прагада баяр ёһололой заседани болобо

ПРАГА. (ТАСС). Клемент Готвальдын түрэһөөр 75 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой заседани эндэ болобо. Зал соо Прагын предприятинуудай хүдэлмэришэд, эрдэм наука ба соёл культурын ажал ябуулагшад, политическэ партинуудай ба национальна фронтын харьяата олониитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд байгаа.

Сугларагшадай урда КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак үгэ хэлээ. Г. Гусак Чехословакиин, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша К. Готвальдын партийна ба гүрэнэй ажал ябуулгын тон шухала шатанууд тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

ФКП-гэй национальна конференци дээрэ Ж. Марше үгэ хэлэбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Франциин Компартиин Генеральна секретариин орлогшо Ж. Маршегэй ФКП-гэй национальна конференци дээрэ ноябриин 21-дэ хэлэһэн үгые «Юманите» газетэ толилбо. Франциин мүнөөнэй байдалай али бүхы талые Ж. Марше тодорхойлхо зуураа, социализм тээшэ зам нээхэ түрүү демократ ёһоной засаг түрые Францида байгуулхын түлөө тэмсэлые эмхидхэхэ талаар Коммунис партиин зорилгонууд дээрэ тогтоо.

«Манай ажабайдалай бүхы талань гүнзэгы, бэлээр усадхагдашагүй кризистэ оронхой», — гэжэ Ж. Марше хэлэбэ. «Энэ хадаа обществын юрэнхы кризис байхаһаа гадна, бүхы байгуулалтымнай кризис гээшэ». Ороной хүгжэлтын мүнөөнэй шатада үйлэдбэри хамтадхагдан томодхогдоно, бусад империалис гүрэнүүдтэй холбоо барисаан бэхижэнэ, ажалшадые мүлжэлгэ шангадана гэжэ Ж. Марше онсолон тэмдэглээ. Засаг барижа байгшадай демократида эсэргүү ажал ябуулга үдэрһөө үдэртэ шангадана.

Орон дотор ёһотой экономическа ба политическэ демократи байгуулхын түлөө Коммунис партиин эхин эмхинүүд предприятинууд дээрэ онсо ехэ нүлөөтэй тэмсэл хэнэ гэжэ Ж. Марше тэмдэглэбэ.

Арадай нэгэдэлэй демократическа ёһоной правительствын программын толилогдоһон ушар Франциин Коммунис партиин хэжэ байгаа тэмсэлдэ шэнэ шата нээнэ гээд Ж. Марше мүн лэ онсолоо.

Үгынгөө түгэсхэлдэ орон доторхи бүхы хүдэлмэришэнэй ба демократ ёһоной хүсэнүүдэй хэжэ байгаа тэмсэлые нэгэдхэхэ шухала гэжэ Ж. Марше тэмдэглээ.

Гэмтэ ябадал хэгшэдые харюусалгада хандуулха

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Үнгэрһэн жэлэй ноябрь сооһоо эхилжэ, ООН-ой дэргэдэхи СССР-эй түлөөлэлгэтэ эмхидэ эсэргүүгээр 100 гаран хулиган ёһоной ааша хэгдэһэн байна. Нью-Йоркдо байдаг совет эмхинүүдтэ, тэндэ хүдэлдэг хүнүүдтэ ба тэдэнэй бүлынхидтэ эсэргүүгээр мүн лэ хулиган ёһоной аашанууд хэгдэһэн байна.

СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэлгэтэ эмхиин Генеральна Ассамблейн үзэмжэдэ табиһан документ соо эдэ хорото аашанууд дурдагданхай. Энэ документ тусхайта ёһоор ООН-до тараагдаа.

ООН-ой дэргэдэ түлөөлэгдэһэн эмхинүүдые, тэндэ хүдэлдэг хүнүүдэй аюулгүйе хамгаалха тухай асуудал Генеральна Ассамблейн юридическэ комитедтэ мүнөө зүбшэгдэжэ байна.

Нью-Йорк хотодо тохёолдоһон таагүй ба аюултай байдалтай холбоотой асуудал бүлэг оронуудай делегацинуудай эрилтээр Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сесси дээрэ табигдаад байна. Энэ комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэгшэд зарим оронуудай түлөөлгэтэ эмхидэ хүдэлдэг хүнүүдтэ эсэргүүгээр хэгдэдэг ябуулганууды буруушаажа байһанаа сэхэ шууд мэдүүлээ. Илангаяа социалис ба араб оронуудай түлөөлэгшэдтэ эсэргүүгээр иимэ хэмжээ ябуулганууд хэгдэнэ.

Социальна байдал тухай ООН-ой элидхэл

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Социальна, гуманитарна ба культурна асуудалаар тусхай комитедэй зохёоһон дэлхэйн социальна байдал тухай элидхэлые ООН-ой Генеральна Ассамблей нэгэн дуугаар батлан абаба.

Дэлхэйн социальна байдал тушаа баталан абтагдаһан резолюци соо бүмбэрсэгэй зарим хубинуудта үшөө үзэгдэжэ байгаа үгытэй байдал, ажалгүйдэлгэ, хоолгүйдэлгэ, үбшэн, ном һургуулигүйдэлгэ ба гэр байраар ядалга тухай хэлэгдэнэ. Колониализм, үндэһэ яһанай илгаа гаргалга, апартеид, харин эзэмдэлгэ ба ондоо түрэнэй орон нютагые эзэмдэлгэ, ээрхэг түримхэй дайн байлдаанууд ба дарлалга, дээрмэдэлгын политика— эдэ бүгэдэ социальна дэбжэлтын ба хүгжэлтын хэрэгүүдые дэлхэйн бүхы хубинуудта удааруулна гэжэ тэрэ элидхэл соо хэлэгдэнэ.

ХАРЮУ ҮГЭХӨӨР БЭЛЭМДИ

КОНАКРИ. (ТАСС). Империалистнуудай зүгһөө манай орондо эсэргүүгээр хэтдэжэ болохо али бүхы ябуулгануудта харюу үгэхөөр Гвинейн арад хододоо бэлэн байна гэжэ Гвинейн республикын президент Секу Туре мэдүүлээ. Португалиин зүгһөө хэгдэһэн ээрхэг түримхэй ябуулгануудта харюугай үгтэһэнэй нэгэ жэлэй ойдо зорюулагдаһан олониитын хабаадалгатай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Секу Туре мэдүүлээ.

Оронойнгоо бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлгэдэнь Гвинейн республикада үзүүлдэг туһаламжынь түлөө Советскэ Союзда ба бусад социалис оронуудта үнэн зүрхэнэй баясхалан Гвинейн президент хүргөө.

Валентин Кампуе хулууба

МЕХИКО. (ТАСС). Обрегон хотын (Соноро штат) технологическа институдта лекци уншаад бусажа ябаһан Мексикын Коммунис партиин ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Валентин Кампу гэгшые буу зэбсэгтэй бүлэг зон хулуугаад, хайшаншье абаашаһаниинь мүнөө болотор мэдэгдэнэгүй.

Мексикын компарти оронoй президентын нэрэ дээрэ буруушаалга эльгээжэ, Аюулгүйн федеральна захиргаанай агентнүүд Валентин Кампу гэгшые хулуугаа гэжэ тооложо байһан дээрэһээ, тэрэниие дары сүлөөлхэ тухай эрилтэ табяа.

Индиин правительствын түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Зүүн Пакистанай газар дайдада байдаг Джессор сектор руу Индиин сэрэгүүд нэбтэрэн оробо гэһэн Пакистанай талынхидай тараажа байгаа мэдээнүүдые ямаршье үндэһэгүй гэжэ Индиин оборонын министерствын секретарь буруушаан мэдүүлбэ. Иимэ мэдээнүүд тон буруу гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. «Хилые дабажа гарахагүй тухай тон шанга захиралта Индиин сэрэгүүдтэ үгтэнхэй гэжэ би үшөө дахин мэдүүлхэ байнаб»,—гээд тэрэ нэмэжэ хэлээ.

Хилэ эбдэгдэбэ

ДЕЛИ. (ТАСС). «Сейбр» түхэлэй Пакистанай агаарай хүсэнүүдэй дүрбэн реактивна истребитель Западная Бенгалия штадай ниислэл Калькутта хотоһоо 100 километрэй оршондо байдаг Боирой район шадар Индиин хилые ноябриин 22-то эбдээ. Индиин агаарай хүсэнүүдэй самолёдууд хилэ эбдэгшэдые Индиин газар нютагуудһаа гаража ошохыень баалаа. Энээн тухай Индиин оборонын министерствын тусхайта түлөөлэгшэ мэдээсэһэн байна.

Эб найрамдалай ба харилсаа холбооной уряал

РИМ. (ТАСС). Дайнай ветерануудай, эсэргүүсэлгын тэмсэлдэ хабаадагшадай ба дайн байлдаанһаа хохидогшодой эндэ боложо байгаа Бүхэевропын уулзалгада хабаадагшад эб найрамдал, аюулгүй байдал, харилсаа холбоон ба хани барисаанда уряалһан хандалга гаргаба.

Бүмбэрсэг дэлхэйн арадууд амгалан ёһоор бэеэ даанхай байдалда ажаһууха эрхэтэй гэжэ уулзалгада хабаадагшадай гаргаһан документнүүд соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Индиин авиаци гурбан самолёт унагааба

ДЕЛИ. (ТАСС). Калькутта хотоһоо хойхонуур Индиин агаарай хилые эбдэжэ, нэбтэрэн ороһон Пакистанай дүрбэн самолёдой гурбыень Индиин авиациин истребительнүүд ноябриин 22-то унагааба. Энээн тухай Индиин парламентын арадай палатада оборонно промышленностиин талаар гүрэнэй министр В. Ч. Шукла гэгшэ мэдүүлээ. Энэ байлдаанда хабаадаһан Индиин самолёдууд барандаа бүтэн бүрин баазануудтаа бусаа гэжэ министр мэдээсээ.

ЭНХИР ЭКРАН

МОСКВА ХАРУУЛНА: 16.35 —СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө эхилһэн мүрысөөн дабтагдаа. 17.20—Олон миллион арадуудай ленинскэ университет.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 17.50 — А. Твардовскиин «Хүрим» хэһэг дамжуулагдаха.

МОСКВА ХАРУУЛНА: 17.50 —18.00—орон доторхи һонин. 18.15—«Хүжэмтэ дамжуулга» гэһэн суглуулбари. 19.15—«1971 оной Гүрэнэй шангай лауреадууд» гэһэн хэһэгһээ «Нуурай эрьедэ» гэһэн уран һайханай фильмын 2-дохи серинь харуулагдаха. 20.35 — «Курска магнитна аномали» гэһэн дамжуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 21.00—телепанорама. 21.20 «Сэлэнгэ» гэһэн журнал.

МОСКВА ХАРУУЛНА: 22.30—Олон миллион арадуудай ленинскэ университет. 23.00—концерт. 24.00 —«Время» гэһэн һүүлэй һонинной программа.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд.

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 50-52, зам. ответ. секретаря — 36-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-04616. Заказ № 1117.